

IJA # 1774

סדר עלוי הנשמות

Seder `Ilui ha-Neshamot

Baghdad, 5649 (1888 or 1889)

על קטן עם מזון עולם לוי
לפי מנהג ושל אלוהים
של

סדר

עלוי הנשמות

כולל

פתיחת אליהו הנביא ז"ל. ואלפא ביתא
שבתהלים. ופזיק משניות ע"ס א"ב.
ומאמרי הורח"י הנקראים בשם עלוי. ונ"ו
מסכות ששימנם אמת הינו אמת. מכות.
תמיד. אשר נודתם פה פנחאז ואפ"ה
לאומדם לעלוי ולמנחת הנשמות האלהיות
מן עלמא הקדן: עם העים ומתתים
השייכים לאגלים לכל הנביא גם להי"א
צא"ט

בשנת

דבקה לעפ"נ ס"י חייני כנרדך

בדפוס ס"ר סגנוס צא"ר סולין

פתיחת אליהו

ב

כחז הארזי זלוקיל שטוב לאדם ללמוד פתיחת אליהו זכניקהו
לצית הכנסת קודם כל תפלה והיא מקובלת לעזר ולהועיל לפתוח
לבז ציאלת השם ולא יעבור מלאומרה וגם היא מקובלת לכנס
ענינים : וקודם יאמר זה

ויהי נועם יי אלהינו ערינו ומעשה ידינו
כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו :

פתח אליהו הנביא זכור לטוב ואמר רבון
עלמין דאנת הוא חד ולא בהשבן

אנת הוא עלאה עד כל עלאין סתימה
עד כל סתימין . לית מתשבה הפיסא בך

כלל . אנת הוא דאפקת עשר תקונין
וקרינן לון עשר ספירן דאנהגא בהון

עלמין סתימין דלא אתגלין ועלמין
דאתגלין ובהון אתכסיאת מבני נשא .

ואנת הוא דקשיר לון ומיחד לון . ובגין
דאנת מלגאו וכל מאן דאפריש חד מין

חכריה מאלין עשר אתחשיב ליה כארו
אפריש בך . ואלין עשר ספירן אינון

אזלין כסדרן חד ארך וחד קצר וחד
בינוני . ואנת הוא דאנהיג לון ולית כאן

דאנהיג לך לא לעילא ולא לתתא וקאו
מכל סטרא לבושיין תקינת לון דבנייהו

פרחין נשמתין לבני נשא . וכמא גופין
 תקינת לון דאתקריאו גופא לגבי לבושין
 דמכסין עלהון ואתקריאו בתקונא דא .
 חסר דרועא ימינא . גבורה דרועא
 שמאלה . תפארת גופא . נצח והוד תרין
 שוקין . יסוד סיומא דגופא אות ברית
 קודש מלכות פה תורה שבעל פה קרינן
 ליה מוחא חכמה איהו מחשבה מרגאו
 בינה לבא ובה הלב מבין ועל אלין תרין
 כתיב הנסתרות ליי אלהנו כתר עליון
 איהו כתר מלכות ועליה אתמר מגיד
 מראשית אחרית ואיהו קרקפתא דתפלי
 מרגאו איהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו
 ארעא אצילות איהו שקיו דאילנא כדרועו
 וענפוי כמ"א דאשמי לאילנא ואתרבי
 בההוא שקיו :

רבון עלמין אנת הוא עלת העלות וסבת
 הסיבות דאשקי לאילנא בההוא
 נביעו. וההוא נביעו איהו כנשמתא לגופא
 דאיהו חיים לגופא ובך לית דמיון ולית
 דיומנא מכל מה דלגאו ולבר . וכדאת

שמייה וארעא ואפקת מנהן שמשא
 וסידרא ובוכביא ומזלי ובארעא אילנין
 ודשאין וגנתא דעדן ועשבין . וחיון ועופין
 וגונין ובעירין ובני נשא לאשתמודעא
 בהון עלאין ואיך יתנהגון בהון עלאין
 ותתאין . ואיך אשתמודען מעלאי
 ותתאי ולית דייע בך כלל . ובר
 מינך לית יחודא בעלאי ותתאי . ואנת
 אשתמודע אדון על כולא וכל ספירן כל
 הד אית ליה שם ידיע . ובהון אתקריאו
 מלאכיא ואנת לית לך שם ידיע דאנת
 הוא ממלא כל שמהן ואנת הוא שלימו
 דכלהו . וכד אנת תסתלק מנהון .
 אשתארוכלהו שמהן בגופא כלא נשמתא
 אנת חכים ולאן בחכמה ידיעא אנת הוא
 מבין ולאן מבינא ידיעא . ולית לך אתר
 ידיעא . אלא לאשתמודעא תקפך וחלך
 לבני נשא . ולאחזאה לון . איך אתנהיג
 עלמא כדינא וברחמי דאינון צדק ומשפט
 כפום עוברהון דבני נשא דין איהו גבורה
 משפט עמורא . דאמצעיתא . צדק

מלכותא קדישא . מאוני צדק תרו סמכי
 קשוט . הין צדק אות ברית . כולא
 לאחואה איך אתנהיג עלמא אבל לאו
 דאית לך צדק ידעא דאיהו דין ולאן
 משפט ידעא דאיהו רחמי . ולאן מכל
 אדין מדות כלל הום רבי שמעון
 ויתחדשין מלין על ירך . דהא דשותא אית
 לך לגלאה רוין טמירין על ירך מה דלא
 אתיהיב רשו לגלאה לשום ברנש עד בעו:
 קם רבי שמעון פתח ואמר לך יהוה
 הגדולה והגבורה וכו' עלאין שמעו
 אינון דמיכין דחברון ורעיא מהימנא
 אתערו משנתכון . הקיצו ורגנו שוכני
 עפר . אדין אינון צדקיא דאינון מסטרא
 דההוא דאתמר בה אני ישנה ולבי ער .
 ולאן אינון מתים ובגין דא אתמר בהון
 הקיצו ורגנו וכו' רעיא מהימנא אנת
 ואבהן הקיצו ורגנו לאתערותא דשכנתא
 דאיהי ישנה בגלותא . דער בען צדיקיא
 בלהו דמיכין ושנתא בחוריהון . מיד
 יהיבת שכינתא תלת קלין לגבי רעיא

מהימנא ויימא ליה קום רעיא מהימנא
 דהא ערך אתמר קול דודי דופק לגבאי
 בארבע אתון דילה . ויימא בהון פתחי
 לי אחותי רעיתי יונתי תמתי דהא תם
 עוניך בת ציון לא יוסיף להגלותך .
 שראשי נמרא טל מאי נמלא טל אלא
 אמר קדישא ברוך הוא אנת חשיבת
 דמיומא דאתחרכ בי מקדשא דעאלנא
 בביתא דילי ועאלנא בישוכא . לאו הכי
 דלא עאלנא כל זמנא דאנת בגלותא
 חרי לך סימנא שראשי נמלא טל היא
 שכינתא בגלותא שלימו דילה וחיים
 דילה איהו טל . ורא איהו יוד ה"א וא"ו
 וה"א איהי שכינתא דלא מחשבין טל
 אלא יוד ה"א וא"ו דסליקו אתון לחשבין
 טל . דאיהי מליא לשכינתא מנביעו
 דכל מקורין עלאין . מיד קם רעיא מהימנא
 ואבהן קדישין עמיה עד כאן רזא דיהודה .
 ברוך יהוה לעולם אמן ואמן :

מנהגי בגדאד

א המנהג פה בגדאד להספיל ערצית צמולח ש"ק

צצית האצל במשך כל ימי חסד , והנעם לפי שהוא חסון
סחורין הסמיות לגימסס , וכססצן וחסלל או סלומר קדים פודס
לציו ולאו מן הגימסס ועי' ד"ל :

ב עוד נהגו פה בנראד להספיל סס במשך כל הימי חסד
גס-גליל קסי . וכליל היום סחלס צו הספירה סיינו לס כפער צליל
צו-לו וחסללים כל ליל צי סצחוך יצ"ס . וקודס הספלה אוערים
סימיות . האותיות סל אלפא ביתא סנחסלים ססס כנגד סמיותו
סל סמט . דרך וסל לס סמו לזונן אוערים ספסוקים סל אוח ריט
ולוח חלק ולוח ולוח צית ולוח נון וכן ע"ז סד"ך . וג"כ אוערים
פדקי וסכיות סנחסלים צהאותיות סל סמו כלמור גס וקסי אצוח
ומדות וסנייד ולוערים ונלעני הזוחר סנקרלים צסס עליו סמוצאים
צחספר סזס וס"כ אוערים קדים לרצון . סיינו קדים על יסדלל
וועסילין לסחפיל ספלת וננסס וערצית :

לס"כ אוערים סיס"כ סכסצית לקטן . ולו מציליס לפניסס פת סצח
צכסין ועיני פירות . ונצרכין לפניסס ולססריסס . ועוסין ססכנס
לסיוסס סוח :

ג גס סמוכג פס . לללח סלצלים לצית סקצנות צכל יוס קסי
סצחוך סיי"צ חסד . וקודיס לפני קצר סוח וסל"כ סנחסלים
ומספסיות כסדר סלמור לעיל . ולוערים קדים . וססכנס :

ד לימוד וסססס צקול רס ונכסס רוח צס"ס צרוכס אין ערוך אליו
ולכו"ל סלסר צן יעקצ לצינו עליו ססלוס עומד צפחח גימסס ולכל
סלומד וסכס מלילו ח"ס"ס עלסר סמכ"ס אוחיות וססס : (קו וו"צ
לוח ו"צ)

תפלה לאומרה קודם הלימוד

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ויהי אבותינו שיערה
זכות לימוד זה שאנחנו לומדים לשם נישמת
(פלוני בן פלוני) ע"ה ובזכות לימוד זה האל הגדול
הגבור והנורא שוכן עד וקדוש שמו שתצרוך נישמתו
בצרוך החיים . ותשים מחיצתו במחיצת הצדיקים
והחסידים יסודי עולם העומדים לפניך ונהנים מזיו

אורפניך ותתן לו מהלכים בין העומדים לפניך .
ותמחור ותסלח ותכפר ותמחה ותמחוק כל מה
שחטא שעויה ופשע לפניך או עשה דבר שלא כרצונך
וא תזכור לו שום חטא ועון ופשע ועבירה א כל
המצות שעשה תזכרם לו לטובה ורוחו תרגיע בחלק
היושבים בג"ע ונשמתו תתעדן בטוב הצפון לצדיקים
ותשים בכבוד מנוחתו ולקץ הימין יעמוד לגורלו .
וירדה עיה ועד כשכבו יבא שלום כדכתיב יבא שלום
ינחו על משכבותם הוא וכל שוכבי עמו ישרא בכלל
הרחמים והסליחות : אמן בן יהי רצון :

אלפא ביתא תהלים

אֲשֶׁרִי תְּמִימֵי דֶרֶךְ הַהֵלְכִים בְּתוֹרַת יי :
אֲשֶׁרִי נִצְרֵי עֲדָתוֹ בְּכָל־לֵב
יְדִדְשׁוּהוּ : אֵף לֹא פִעְלוּ עוֹלָה בְּדַרְכָיו
הִלְכוּ : אַתָּה צוֹיִתָּה פִקְדֵיךָ לְשֹׁמֵר מְאֹד :
אֲחֲלֵי יִבְנוּ דַרְכֵי לְשֹׁמֵר חֻקֶיךָ : אִז לֹא־
אֲבוֹשׁ בְּהֵיטִי אֵל כָּל מִצְוֹתֶיךָ : אֹדְךָ
בִּישָׁר לִבְךָ בְּלִמְדֵי מִשְׁפָּטֵי צִדְקֶךָ : אַתָּ־
חֻקֶיךָ אֲשֹׁמֵר אֶל־תִּעֲזֹבֵנִי עַד מָאֵד :

ב בָּמָה יִזְכֶּה־נַעַר אֶת־אַרְחוֹ לְשֹׁמֵר
בְּדַבְרֶיךָ : בְּכָל־לִבִּי דִרְשָׁתֶיךָ אֶל־תִּשְׁגֵּנִי
מִמִּצְוֹתֶיךָ : בְּלִבִּי צִפְנָתִי אִמְרֹתֶיךָ לְמַעַן
לֹא אֶרְטָא־לְךָ : בְּרוּךְ אַתָּה יי לְמַדְ

חקיקה : בשפתי ספרתי כל משפטי פיך :
 בדרך ערותיך ששתי פעל כלהוץ :
 בפקודיך אשיחה ואביטה ארחותיך :
 בחקתיך אשתעשע לא אשכח דברך :
 ג גמל על עבדך אחיה ואשמרה דברך :
 גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך : גר
 אנכי בארץ אל תסתר ממני מצותיך :
 גרסה נפשי לתאבה אד משפטיך בכל
 עת : גערת זדים ארורים השונים
 ממצותיך : גל מעלי חרפה ובוז כי
 עדתיך נצרתני : גם ישבו ישרים כי נדברו
 עבדך ישיח בחקיך : גם עדתיך שעשעי
 אנשי עצתי :

ד דבקה לעפר נפשי חייני כדברך :
 דרכי ספרתי ותענני למדני חקיך :
 דרך פקודך הבינני ואשיחה בנפלאותיך :
 דלפה נפשי מתונה קימני כדברך : דרך
 שקר הסר ממני ותורתך חנני : דרך
 אמונה בחדתי משפטיך שויתי : דבמתי
 בערותיך " אד תבישני : דרך מצותיך
 ארוץ כי תרחיב לבי :

ה הורני " דרך חקיך ואצרנה עמב :
 הבינני ואצרה תורתך ואשמרנה בכל
 לב : הדריכני בנתיבי מצותיך כי בו חפצתי
 הט לבי אל ערותיך ואל אל בצע :
 העבר עיני מראות שוא בדרכיך חייני :
 הגם לעבדך אמרתך אשר ליראתך :
 העבר חרפתי אשר יגורתי כי משפטיך
 טובים : הנה תאבתי לפקדך בצדקתך
 חייני :

ו ויבאני חסרך " תשועתך כאמרתך :
 ואענה הרפי דבר כי בטחתי בדברך :
 ואל תצל מפי דבר אמת עד מאד כי
 למשפטיך יחלתי : ואשמרה תורתך
 תמיד לעולם ועד : ואתהלכה ברחבה כי
 פקדך דרשתי : ואדברה בעדתיך נגד
 מלכים ולא אבוש : ואשתעשע במצותיך
 אשר אהבתי : ואשא כפי אל מצותיך
 אשר אהבתי ואשיחה בחקיך :

ז זכר דבר לעבדך על אשר יחלתני :
 זאת נחמתי בעניי כי אמרתך חיתני :
 זרים הליצני עד מאד מתורתך לא נטיתי :

זכרתי משפטיך מעולם יהוה ואחנחם :
זלעפה אחזתני מרשעים עזבי תורתך :
זמירות היו לי חקיך בבית מגורי : זכרתי
בדילה שמך " ואשמרה תורתך : זאת
היתה לי כי פקדיך נצרתני :

ח חלקי " אמרתי לשמרך כריתך : חליתני
פניך בכל לב חנני כאמרתך :
חשבתני דרכי ואשיבה רגלי אל עדתך :
חשתי ולא התמהמהתי לשמר מצותך :
חבלי רשעים עודוני תורתך לא שכחתי :
חצות לילה אקום להודות לך על משפטי
צדקך : חבר אני לכל אשר יראוך
ולשמרי פקודיך : חסדך יהוה מלאה
הארץ חקיך למדני :

ט טוב עשית עם עבדך " בדברך :
טוב טעם ודעת למדני כי במצותיך
האמנתי : טרם אענה אני שגג ועתה
אמרתך שמרתי : טוב אתה ומטיב למדני
חקיך : טפרו עלי שקר זדים אני בכל לב
אצר פקדיך : טפיש כחלב לבם אני תורתך
שעשעתי : טוב לי כי ענתני למעו אלמד

חקיך : טוב לי תורת פיך מאפי זהב וכסף :
י יריך עשוני ויכוננוני הבינני ואלמדה
מצותיך : יראיך יראוני וישמחו כי
לדברך יחלתי : ידעתי " כי צדק משפטיך
ואמונה עניתני : יהי נא חסדך לנחמני
כאמרתך לעבדך : יבאוני רחמך ואחיה
כי תורתך שעשעי : יבשו זדים כי שקר
עותוני אני אשיח בפקדיך : ישובו לי
יראיך וידעי עדתך : יהי לבי תמים בחקיך
למען לא אבוש :

כ בלתי לתשועתך נפשי לדברך
יחלתי : כלו עיני לאמרתך לאמר
מתי תנחמני : כי הייתי כנאר בקיטור
חקיך לא שכחתי : כמה ימי עבדך פתי
תעשה ברדפי משפט : ברו לי זדים שחות
אשר לא כתורתך : כל מצותיך אמונה
שקר רדפוני עזרני : כמעט כלוני בארץ
ואני לא עזבתי פקדיך : כחסדך תיני
ואשמרה עדות פיך :

ד לעולם " דברך נצב בשמים : לדר
ודר אמונתך כוננת ארץ ותעמוד :

דמשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך :
 דולי תורתך שעשעי או אברתי בעניי :
 לעולם לא אשבח פקדיך כי כס חייחני :
 לך אני הושיעני כי פקדיך דרשתי : לי
 קוו רשעים לאברני עדתיך אתבונן : לך
 תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד :
 מ מה אהבתי תורתך כל היום היא
 שיחתי : מאיבי תחבמני מצותיך כי
 לעולם היא לי : מכל מלמדי השכלתי
 כי עדותיך שיחה לי : מזקנים אתבונן כי
 פקדיך נצרת לי : מכל ארח רע בלאתי
 דגלי למען אשמר דבריך : ממשפטיך
 לא סרת כי אתה הורתני : מה נמלצו
 לחכי אמרתך מדבש לפי : מפקודיך
 אתבונן על כן שנאתי כל ארח שקר :
 נ גר לרגלי דברך ואור לנתיבתי :
 נשבעתי ואהימה לשמר משפטי צדקה :
 נעניתי עד מאד יהוה חני כדברך נדבות
 פי רצה נא יהוה ומשפטיך למדני : נפשי
 בכפי תמיד ותורתך לא שכחתי : נתנו
 רשעים פת לי ומפקודיך לא תעיתי :

נחלתי עדותיך לעולם כי ששון לבי המה :
 נטיתי לבי לעשות חקיך לעולם עקב :
 ס סעפים שנאתי ותורתך אהבתי :
 סתרי ומגני אתה לדברך יחלתי :
 סורו ממני מרעים ואצרה מצות אלהי :
 סמכני כאמרתך ואחיה ואל תבישני
 משברי : סעדני ואושעה ואשעה בחקיך
 תמיד : סלית כל שוגם מחקיך כי שקר
 תרמיתם : סנים השבת כל רשעי ארץ
 לכן אהבתי עדתיך : סמר מפחדך בשרי
 וממשפטיך יראתי :

ע עשיתי משפט וצדק כל תניחני
 לעשקי : ערב עבדך לטוב אל יעשקני
 זדים : עני כלו לישועתך ולאמרת צדקה :
 עשה עם עבדך כחסדך וחקיך למדני :
 עבדך אני הבינני וארעה עדתיך : עת
 לעשות ליהוה הפרו תורתך : על כן
 אהבתי מצותיך מזהב ומפז : על כן כל
 פקודי כל ישרתי כל ארח שקר שנאתי :
 פ פלאות עדותיך על כן נצרתם נפשי :
 פתח דבריך יאיר מבין פתיים : פי

פַּעַרְתִּי וְאִשְׁאַפֶּה כִּי לְמִצּוֹתֶיךָ יֵאָכְתִּי : פְּנֵה
אֵלַי וְחַנּוּנִי כִּמְשַׁפֵּט לְאֹהֲבֵי שְׁמֶךָ : פַּעַמֵּי
הַכֶּן בְּאִמְרֹתֶיךָ וְאֵל תִּשְׁלַט בִּי כָּל אוֹן :
פָּרְנִי מֵעֵשֶׂק אָדָם וְאִשְׁמְרֵה פְּקוּדֶיךָ : פְּנִיךָ
הָאֵר בְּעִבְדֶּךָ וּלְמַדְנִי אֶת חֻקֶּיךָ : פְּלַגֵּי מַיִם
יִרְדּוּ עֵינַי עַל לֹא שָׁמְרוּ תוֹרֹתֶיךָ :

צ צְדִיק אַתָּה יי וַיִּשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ : צוֹיֹת
צָדֵק עֲדַתְךָ וְאִמּוּנָה מְאֹד : צִמְתַּחֲנִי
קִנְיָתִי כִּי שָׁבְחוּ דְבָרֶיךָ צָרִי : צְרוּפָה
אִמְרֹתֶיךָ מְאֹד וְעִבְדֶּךָ אֶהְבֶּה : צַעִיר אֲנִכִּי
וְנִבְוָה פְּקוּדֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי : צְדָמְתְּךָ צָדֵק
לְעוֹלָם וְתוֹרֹתֶיךָ אֱמֶת : צִרוּסְצוּק מְצֹאוֹנִי
מִצּוֹתֶיךָ שַׁעֲשַׁעֵי : צְדָה עֲדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם
הַבִּינְנִי וְאֶחִיָּה :

ק קִרְאתִי בְּכָל לֵב עֲנֵנִי יי חֻקֶּיךָ אֲצוּרֵהוּ
קִרְאתֶיךָ הוֹשִׁיעֵנִי וְאִשְׁמְרֵה עֲדַתֶּיךָ :
קִדְמָתִי בְּנִשְׁף וְאִשׁוּעָה לְדַבְּרֶךָ יַחֲלֵתִי :
קִדְמוּ עֵינַי אִשְׁמְרוֹת לְשִׁיחַ בְּאִמְרֹתֶיךָ :
קוֹלִי שִׁמְעָה בְּחִסְדֶּךָ יְהוָה כִּמְשַׁפֵּט
חֲנִינִי : קִרְבוּ רַדְפֵי זְמָה מִתּוֹרֹתֶיךָ רַחֲקוּ :
קְרוֹב אַתָּה יי וְכָל מִצּוֹתֶיךָ אֱמֶת : קָדָם

יִדְעָתִי מֵעֲדַתֶּיךָ כִּי לְעוֹלָם יִסְדַּתֶּם :
ר רָאָה עֵינַי וְחִלַּצְנִי כִּי תוֹרֹתֶיךָ לֹא
שָׁכַחְתִּי : רִיבָה רִיבִי וְגֵאלֵנִי לְאִמְרֹתֶיךָ
חֲנִינִי : רְחוּק מִרְשָׁעִים יִשׁוּעָה כִּי חֻקֶּיךָ לֹא
דָרְשׁוּ : רַחֲמֶיךָ רַבִּים יי כִּמְשַׁפֵּט חֲנִינִי :
רַבִּים רַדְפֵי וְצָרִי מֵעֲדוֹתֶיךָ לֹא נִטִּיתִי :
רֵאִיתִי בּוֹגְדִים וְאֶתְקוּטְטָה אֲשֶׁר אִמְרֹתֶיךָ
לֹא שָׁמְרוּ : רֵאָה כִּי פְּקוּדֶיךָ אֶהְבֵּתִי יְהוָה
בְּחִסְדֶּךָ חֲנִינִי רֵאָשׁ דְּבָרֶךָ אֱמֶת וּלְעוֹלָם
כָּל מִשְׁפָּט צְדָקָה :

ש שְׂרִים רַדְפוּנִי חָנָם וּמִדְּבָרֶךָ פַּחַד לִבִּי :
שֵׁשׁ אֲנִכִּי עַל אִמְרֹתֶיךָ כִּמוֹצָא שֶׁלֵּל
רַב : יִשְׁקֹר שִׁנְאָתִי וְאֶתְעַבֶּה תוֹרֹתֶיךָ
אֶהְבֵּתִי : שִׁבְעַת בְּיוֹם הַקִּלְלָתֶיךָ עַל מִשְׁכַּמִּי
צְדָקָה : שְׁלוֹם רַב לְאֹהֲבֵי תוֹרֹתֶיךָ וְאֵין
לְמוֹמְכָשׁוֹל : שִׁבְרָתִי לִישׁוּעָתְךָ יי וּמִצּוֹתֶיךָ
עֲשִׂיתִי : שְׁמְרֵה נַפְשִׁי עֲדַתֶּיךָ וְאֶהְבֶּם
מְאֹד : שְׁמְרָתִי פְּקוּדֶיךָ וְעֲדַתֶּיךָ כִּי כָּל
דְּרָבִי נִגְדָה :

ת תִּקְרַב רַנְתִּי לְפָנֶיךָ יי כְּדַבְּרֶךָ הַבִּינְנִי :
תְּבוֹא תַחְנִתִּי לְפָנֶיךָ בְּאִמְרֹתֶיךָ

הצילני : תבענה שפתי תהלה כי
תלמרני חקיך : תען לשוני אמרתך כי
כל מצותיך צדק : תהי ירך לעזרני כי
פקדיך בחרתי : תאבתי לישועתך יהוה
ותורתך שעשעי : תחי נפשי ותהלךך
ומשפטך יעזרני : תעיתי בשה אבד בקש
עבדך כי מצותיך לא שכחתי :

בקרואם הנשכח לפחות ישחל להצין פיי המצות חף סלא יצין פיי
הענין באמת סלא לא יצין חף המצות יש מיש דלויכו נחש
ליעוד כלל מו"ב

אות א' שבת פרק טו

אלו קשרים שחייבין עליהן קשר הגמלין
וקשר הספנין ובשם שהוא חייב על
קשורן כך הוא חייב על התרן רבי מאיר
אומר כל קשר שהוא יכול להתירו באחת
מידיו אין חייבין עליו :

ב יש לה קשרים שאין חייבין עליהן
בקשר הגמלין ובקשר הספנין קשרת
אשה מפתח חלוקה וחומי סבכה ושל
פסיקא . ורצועות כנגעל וסנדל ונודות יין
ושמן . וקדרה של בשר רבי אליעזר בן

יעקב אומר קושרין לפני הבהמה בשביה
שלא תצא . קושרין דלי בפסיקא אבה
לא בחבל . רי יהודה מתיל . כלל אמר רי
יהודה . כל קשר שאינו של קיימא אין
חייבין עליו :

ג מקפלין את הכלים אפילו ארבעה
וחמשה פעמים ומציעין את

המטות מלילי שבת לשבת אבל לא
משבת למוצאי שבת . רבי ישמעאל אומר
מהפלין את הכלים ומציעין את המטות
מיום הכפורים לשבת וחדבי שבת קרבין
ביום הכפורים (מ"א) אבל לא של יום
הכפורים בשבת) רבי עקיבא אומר לא
של שבת קרבין ביום הכפורים ולא של יום
הכפורים קרבין בשבת :

שבת פרק ד

בית במה טומנין . ובמה אין טומנין .
אין טומנין לא בגפת פסולת של זחיס ושל
סוממנין ולא בזבל ולא במלח ולא בסיר ולא
בחול . בין לחיס בין יבשים . לא בחבן

החתוכות בזמן שמכירן בנותן טעם. ואם
לאו כלן אסורות. והרוטב בנותן טעם:
ו נוהג בטהורה ואינו נוהג בטמאה. רבי
יהודה אומר אף בטמאה. א"ר יהודה
והלא מבני יעקב נאסר גיר הנשה. ועדין
בהמה טמאה מותרת להן. אמרו לו בסיני
נאמר. אלא שנכתב במקומו:

אות דלת מסכת סנהדרין פרק א

דיני ממונות בשלושה גזילות וחבלות
בשלושה. נזק וחצי נזק. תשלומי
כפר ותשלומי ארבעה וחמשה בשלושה.
האונס והמפתה והמוציא שם רע בשלושה
ד"ר מאיר והכ"א אמוצי שם רע בעשרים
ושלושה. משום שיש בו דיני נפשות: ב
מכות בשלושה משום רבי ישמעאל אמרו
בעשרים ושלושה. עבור החדש בשלושה
עבור השנה בשלושה. ד"ר מאיר. רבן
שמעון בן גמליא אומר בשלושה מתחילין
ובחמשה נושאין ונותנין. וגומרין בשבעה.
ואם גמרו בשלושה מעברת: ג סמיכת

קנים ועריפת עגלה בשלושה. דברי
ר' שמעון. ורבי יהודה אומר בחמשה.
החליצה והמאונין בשלושה. נטע רבעי
ומעשר שני שאין דמיו ידועין בשלושה.
חהקדשות בשלושה: הערכין המטלטלין
בשלושה. רבי יהודה אומר אחד מהן
כהן. וחמרמעות תשעה וכהן ואדם
כיוצא בהן: ד דיני נפשות בעשרים
ושלושה. הרובע והנרבע בעשרים ושלושה
שנאמר והרגת את האשה ואת הבחמה.
ואומר ואת הבחמה תהרוגו. שור הנסקל
בעשרים ושלושה. שנאמר השור יסקל
וגם בעליו יומת. כמיתת בעלים כך
מיתת השור. הזאב והארי והדוב והנמר
והברדלס והנחש. מיתתן בעשרים
ושלושה. רבי אליעזר אומר כל הקודם
להרגן זכה. רבי עקיבא אומר מיתתן
בעשרים ושלושה: ה אין דנין לא את
השכט. ולא את נביא השקר. ולא את
כהן גדול. אלא פבית דין של שבעים
ואחד. ואין מוציאין למלחמת הרשות.

אלא על פי בית דין של שבעים ואחד
 אין מוסיפין על העיר ועל העזרות אלא
 על פי בית דין של שבעים ואחד אין
 עושין סנהדריות לשבטים אלא על פי
 בית דין של שבעים ואחד אין עושין
 עיר הנדחת אלא בבית דין של שבעים
 ואחד ואין עושין עיר הנדחת בספר
 וראו שיש עיר הנדחת אבל עושין אותה
 שתיים ומנהררי גדולה היתה של שבעים
 ואחד ומטנה של עשרים ושלשה ומנין
 לגדולה שהיא של שבעים ואחד שנאמר
 אספה לי שבעים איש מזקני ישראל
 ומשה על נכון הרי שבעים ואחד רבי
 יהודה אומר שבעים ומנין לקטנה שהיא
 של עשרים ושלשה שנאמר ושפטו
 העדה והצילו העדה עדה שופטת
 ועדה מצלת הרי כן עשרים ומנין
 לעדה שהיא עשרה שנאמר עד מתי
 לעדה הרעה הזאת יצאו יהושע וכלב
 ומנין להביא עוד שלשה ממשמע שנאמר
 לא תהיה אחרי רבים לדעות שומע אני

שאהיה עמהם לטובה אם כן למה נאמר
 אחרי רבים להטות לא כהפיתך לטובה
 הפיתך לרעה הפיתך לטובה על פי אחד
 הפיתך לרעה על פי שנים ואין בית דין
 שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי
 כן עשרים ושלשה וכמה יהא בעיר
 ותהא ראויה לסנהדרין מאה ועשרים
 רבי נחמיה אומר מאתים ושלשים
 כנגד שרי עשרות :

אות ה ברכות פרק ב

היה קורא בתורה והגיע זמן המקרא אם
 כוין לבו יצא ואם לאו לא יצא
 בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב
 ובאמצע שואל מפני היראה ומשיב הרי
 מאיר רבי יהודה אומר באמצע שואל
 מפני היראה ומשיב מפני הכבוד בפרקים
 שואל מפני הכבוד ומשיב שרום לכל
 אדם ב אלו הן בין הפרקים בין ברכה
 ראשונה לשניה בין שניה לשמע בין
 שמע לזוהיה אם שמע בין והיה אם שמע

לוי אומר . בין ויאמר לאמת ויצ"ב . רבי
יהודה אומר . בין ויאמר לאמת ויצ"ב לא
יפסיק . אומר רבי יהושע בן קרחה למה
קדמה שמע . לוחיה אם שמע . (אלא)
כדי שיהבל עליו עול מלכות שמים
תחלה . ואחר כך יקבל עליו עול מצות .
והיה אם שמע לויומר . שוהיה אם שמע
נוהג ביום ובלילה . ויאמר אינו נוהג
אא ביום : ג הקורא את שמע ולא השמיע
לאינו יצא . רבי יוסי אומר לא יצא . קרא
ולא דקדק באותיותיה . רבי יוסי אומר
יצא . רבי יהודה אומר לא יצא . הקורא
למפרע לא יצא . קרא וטעה . יחזור
למקום שטעה : ד האומנין קורין בראש
האילן . או בראש הנדבך ^{בנין של חלבים מה}
שאינן רשאים לעשות כן בתפלה : ה חתן
פטור מקריאת שמע בלילה הראשון ועד
מוצאי שבת אם לא עשה מעשה . מעשה
גרבן גמלי . שמרא בלילה הראשון
שנשא אמרו לו תלמידיו . לא למדתנו
רבינו שחתן פטור מקריאת שמע בלילה

הראשון . אומר להם . איני שומע לכם .
לבטל ממני עול מלכות שמים אפילו שעה
אחת : ו רחץ בלילה הראשון שמתה
אשתו . אמרו לו תלמידיו לא למדתנו
רבינו שאכל אסור לרחוץ . אומר להם .
איני בשאר כל אדם אסטנים אני : ז
וכשמת טבי עבדו קבל עליו תנחומין .
אמרו לו תלמידיו . לא למדתנו רבינו
ישאין מקבלין תנחומין על העבדים . א"ל
אין טבי עבדי בשאר כל העבדים כשר
היה : ח חתן . אם רצה לקרות קריאת
שמע בלילה הראשון קורא . רבן שמעון
בן גמליאל אומר . לא כל הרוצה ליטול
את השם יטול :

אות ואו מסכת דמאי פרק ב

ואלו דברים מתעשרין דמאי בכל מקום
הדבילה תלמי ישיים והתמרים והחרובין
האורז ^{מנן} והכמון . האורז שבחוצה לארץ .
כל המשתמש ממנו פטור : ב המקבל
עליו להיות נאמן . מעשר את שהוא

אוכל . ואת שהוא מוכר . ואת שהוא
לוקח . ואינו מתארח אצל עם הארץ .
רבי יהודה אומר אף המתארח אצל עם
הארץ נאמן . אמרו לו . על עצמו אינו
נאמן . כיצד יהא נאמן על של אחרים : ג
המהבל עליו להיות חבר . כקל ט"ס אינו
מוכר לעם הארץ לח ויבש . ואינו לוקח
ממנו לח . ואינו מתארח אצל עם הארץ
ולא מארחו אצלו ובכסותו רבי יהודה
אומר אף לא יגדל בהמה דקה . ולא
ידא פרוץ בנדרים ובשחוק . ולא יהיה
מטמא למתים . ומשמש בבית המדרש
אמרולו לא באו אלו לכלל : ד
הנחתומים . טו סאוסיס לא חיבו אותם
חכמים להפריש . אלא כרי תרומת
מעשר וחלה . החנונים אינם רשאים
למכור את הדמאי . כל המשפיעין במדה
גסה . רשאים למכור את הדמאי . אלו
הן המשפיעין במדה גסה . בגון הסטונות
סופים גדולים במחולט ומזכרי תבואה : ה רבי
מאיר אומר את שדרכו להמדר בגסה .

ומדרו בדקה . טפלה דקה לגסה . את
שדרכו להמדר בדקה . ומדרו בגסה .
טפלה גסה לדקה . אי זו היא מדה גסה
ביבש שלשה קבין . ובכח דינר . רבי יוסי
אומר סלי תאנים . וסלי ענבים . וקופות
של ירק . כל זמן שהוא מוכרן
אכסרה פטור :

אותו מס' טהרות פרק ט'

זתים מאימתי מסבלין טומאה . משזייעו
זיעת המעטן כלי סניטין בו סוחס לסוע אבל
לא זיעת הקופה . בדברי בית שמאי רבי
שמעון אומר שיעור זיעה שלשה ימים .
בית הלל אומרים משיתתברו שלישה זה
לזה . רבן גמליאל אומר משתגמר
מלאכתן . וחכמים אומרים כדבריו : ב
גמר מלמסוק אבל עתיד ליקח . גמר
מליקח . אבל עתיד ללוות ארעו אבל או
משתה או אונס אפילו זבים וזבות
מהלכים עליהן טהורין נפלו עליהן משקין
טמאין אין טמא אלא מקום מגען והמזהל

היוצא מהן טהור: ג נגמרה מלאכתן
הרי אלו מוכשרין. נפלו עליהן משקין
טמאין. המוחל היוצא מהן ר' אליעזר
מטהר וחכמים מטמאין. אמר ר' שמעון
לא נחלקו על המוחל היוצא מן הזיתים
שהוא טהור ועל מה נחלקו על היוצא מן
הבור. שרבי אליעזר מטהר וחכמים
מטמאין: ד הגומר את זיתיו ושיר
הופה אחת יתננה לעני כהן דכרירי
מאיר. ר' יהודה אומר יולך לו את
המפתח מיד ר' שמעון אומר מעת לעת:
ה המניח את זיתיו בכותש שימתונו
סימכין שיהו נוחין לכתוש. הרי אלו
מוכשרין. שימתונו שימלחם. בת שמאי
אומרים מוכשרים. בת הלל אומרים אינן
מוכשרין. הפוצע ^{ממעט} זתים בידים טמאות
טמאין: ו המניח זיתיו בגג לגרגרם.
^{סימכין כל גרגר} אפלו הן רום אמה אינן
מוכשרין. נתנן בבית שילקו. סימנעכו
ועתיד להעלותן לגג. נתנן בגג (שילקו
או) שיפתחם (ושימלחם) הרי אלו

מוכשרין. נתנן בבית עד שישמור את
גגו. או עד שיוליכם למקום אחר. אינן
מוכשרין: ז רצה ליטול מהן כד אחד
או שני כדים. בית שמאי אומרים קוצה
סודר בטומאה ומהפה ^{מכס} במטהרה. בית
הלל אומרים אף מחפה בטמאה. רבי
יוסי אומר חופר בהרדומות של מחבת
ומולך לבית הכד בטומאה: ח השרץ
שנמצא ברחים אין טמא אלא מקום
מגעו. אם היה משקה מהלך. הכל טמא.
נמצא על גבי העלים. ישארו הכרדים
ספיעלים שעוטים טון צבית ^ד לומר לא נגענו אם
היה נוגע באום ^{זמים סוחזבים} אפילו בשעורה
טמא: ט נמצא על גבי פרודים והוא
נוגע בכביצה טמא פרודים על גבי
פרודים אף על פי שהוא נוגע בכביצה.
אין טמא אלא מקום מגעו. נמצא בין
הכותל לזיתים טהור. נמצא בגג המעטן
טהור. נמצא במעטן הגג טמא. נמצא
שרוף על הזיתים. וכן מטלת מהוהא ^{נדי}
^{סכהמך} טהור. שכל הטומאות בשעת

מציאתין :

אות חית שבת פרה כב

חבית שנשברה . מצילין הימנה מזון שלש
 סעודות ואומר לאחרים בואו
 והצילו לכם ובלבד שלא יספוג . ^{ז' סלח יטלוב}
^{ז"ו לקחם בטבת הכלי אין סוחטין את הפירות}
 להוציא מהן משקין . ואם יצאו מעצמן
 אסורים רבי יהודה אומר אם לאוכלים .
 היוצא מהן מותר . ואם למשקין היוצא
 מהן אסור . חלות דבש שרסקן ^{מסכס מערב}
 שבת ויצאו מעצמן אסורים . ורבי אליעזר
 מתיר : כ כל שבא בחמין מערב שבת
 שורין אותו בחמין בשבת ובל שלא בא
 בחמין מערב שבת מדיתין אותו בחמין
 בשבת חוץ מן המליח הישן (נ"א ודגים
 מרווחים הטנים) וקוליס האספנין ^{ז' סקליפמו}
^{דק} שהרחתן זו היא גמר מלאכתן : ג
 שובר אדם את החבית . לאכול הימנה
 גרוגרות ובלבד שלא יתכוין לעשות כלי
 ואין נוקבים מגופה של חבית דברי רבי

יהודה וחכמים מתירין (נ"א ורבי יוסי
 מתיר) ולא יקבנה מצדה . ואם היתה
 נהובה לא יתן עליה שעה . מפני שהוא
 מכרח . אבר רבי יהודה מעשה בא לפני
 רבן יוחנן בן זכאי בערב ואמר חוששני
 לו מחטאת : דנותנין תבשיל לתוך הבור
 בשביל שיהא שמוור ואת המים היפים
 ברעים בשביל שיצנו ואת הצונן בחמין
 בשביל שיחמו מי שנשרו כידיו בדרך
 במים מההך בהן ואינו חושש הגיע לחצר
 החיצונה . שוטהן בחמה אבל לא כנגד
 העם : ה הרוחץ במי מערה ובמי טבריא
 ונסתפג אפילו בעשר אלוגטאות ^{סדיס}
 לא יביאם בידו . אבר עשרה בני אדם
 מסתפגין באלונטיות אחת פניהם יריהם
 ורגליהם ומביאין אותן בידן : ו סכין
 וממשמשין בבני מעים . אבל לא
 מתעמלין . ^{לסמספ זכס} ולא מתגרדין . ^{ז' צונגדח}
 אין יורדין לקורדימה . ^{זכסס טלחס} ויש ויש לנוסס
 ואין עושין אפקטוזין ^{לסקיס הטוכל} ואין מעצבין
 מחקין ומייסבין ^{הטלעות} את הקטן ואין מתורדין

את השבר . מי שנפרקה טילא סעלס מהספק סלו
 ידו או רגלו לא יטרפם בצונן אבל רוחץ
 הוא כדרכו ואם נתרפא נתרפא :

אות ט זכחים פרק יב

טכול יום . ומחוסר כפורים . אינן חולקין
 בקדשים לאכור לערב . אונן נוגע .
 ואינו מקריב . ואינו חולק לאכול לערב .
 בעלי מומין בין בעלי מומין קבועין . בין
 בעלי מומין עוברין . חולקין ואוכלין . אבל
 לא מקריבין . וכל שאינו ראוי לעבודה
 אינו חולק בבשר . וכר שאין לו בבשר אין
 לו בעורו אפילו טמא בשעת זריקת דמים .
 וטהור בשעת הקטר חלבים . אינו חולק
 בבשר שנאמר המקריב את דם השלמים
 ואת החרב מבני אהרן לו תהיה שומה הימין
 למנה . ב כל שלא זכה המזבח בבשרה
 לא זכו הכהנים בעורה . שנאמר עולת
 איש . עולה שעלתה לאיש . עולה
 שנשחטה שלא לשמה . אף על פי שלא
 עלתה לבעלים . עורה לכהנים . אחר

עולת האיש . ואחר עולת האשה עורותיהן
 לכהנים . ג עורות קדשים קלים לבעלים .
 ועורות קדשי קדשים לכהנים מד וחומר .
 מה אם עולה שלא זכו בבשרה זכו בעורה .
 קדשי קדשים שזכו בבשרן . אינו דין
 שיזכו בעורן . אין מזבח יוכיח . שאין לו
 עור מכל מקום : ד כל הקדשים שאירע
 בהם פסול קודם להפשטן . אין עורותיהם
 לכהנים . לאחר הפשטן עורותיהם
 לכהנים . א"ר חנינא סגן הכהנים . מימי
 לא ראיתי עור יוצא לבית השריפה : א"ר
 עקיבא מדבריו למדנו . שהמפשיט את
 הבכור . ונמצא טרפה שיאותו הכהנים
 בעורו . וחכ"א אין לא ראינו ראיה אלא
 יוצא לבית השריפה : ה פדים הנשרפים
 ושעירים הנשרפים . בזמן שהם נשרפים
 כמצותן . נשרפין בבית הדשן . וכטמאין
 בגדים . ואם אינן נשרפים כמצותן .
 נשרפין בבית הבירה טליתע צו פסול קודם זריקס
 ואינן מטמאין בגדים : ו היו סובלים
 אותם במוטות יצאו הראשונים חוץ

לחומת העזרה • והאחרונים לא יצאו
 הראשונים מטמאין בגדים • והאחרונים
 אינם מטמאין בגדים • עד שיצאו • יצאו
 אלו ואלו • אלו ואלו מטמאין בגדים • ר
 שמעון אומר אלו ואלו אינם מטמאין
 בגדים • עד שיצת האור ברבן נתן
 הקשר • אין השורף מטמא בגדים •

אות יוד יומא פרק ח

יום הכפורים אסור באכילה • ובשתיה •
 וברחיצה • ובסיבה • ובנעילת הסנדל •
 ובתשמיש המטה • והמלך • והככה ירחצו
 את פניהם • והחיה תנעור את הסנדר •
 ד"ר אליעזר • וחכמים אוסרין • ב האוכל
 בכוחבת הגסה • כמוה וכגרענתה
 והשותה מלא לוגמיו חייב • כל האוכלין
 מצטרפין לכוחבת • וכל המשקין
 מצטרפין למלא לוגמיו • האוכל ושותה
 אין מצטרפין • ג אכל ושתה בהעלם
 אחת • אינו חייב אלא הטאת אחת •
 אבל ועשה • מלאכה חייב שתי הטאות •

אכל אוכלים שאינן ראויין לאכילה • ושתה
 משקין שאינן ראויין לשתיה • ושתה ציר
 או מוריס פטור • ד התינוקות אין מענין
 אותן ביום הכפורים • אבל מהנבין אותם
 לפני שנה • ולפני שנתים • בשביל שיהיו
 רגילין במצות • ה עזברה שהריחה •
 מאכילין זוהה עד שתשיב נפשה • חולה
 מאכילין אותו על פי בקי אין • ואם אין
 שם בקי אין • מאכילין אותו על פי עצמו •
 עד שיאמר די • ו מי שאחזו בולמוס •
 מאכילין אותו אפילו דברים טמאים • עד
 שיאורו עיניו מי ינשכו כלב שומה אין
 מאכילין אותו מהוצר כבר שלו • ור
 מתיא בן חרש מתיר • ועוד א"ר מתיא בן
 חרש • החושש בגרונו • מטילין סס בתוך
 פיו בשבת • מפני שהוא ספק נפשות • וכל
 ספה נפשות דוחה את השבת • ז מי
 שנפדה עליו מפולת • ספק הוא שם •
 ספק אינו שם • ספק חי • ספק מת • ספק
 נכרי ספק ישראל • מפקחין עליו את הגל
 מצאוהו חי • מפקחין עליו • ואם מת

יניחוהו : ח חטאת ואשם ודאי מכפרין
 מיתה ויום דכפורים מכפרין עם התשובה.
 תשובה מכפרת על עבירות קלות. על
 עשה ועל לא תעשה ועל החמורות היא
 תודה עד שיבא יום הכפורים ויכפר : ט
 האומר אחטא ואשוב . אחטא ואשוב .
 אין מספיקין בידו לעשות תשובה . אחטא
 ויום הכפורים מכפר . אין יום הכפורים
 מכפר . עבירות שבין אדם למקום . יום
 הכפורים מכפר עבירות שבין אדם לחברו
 אין יום הכפורים מכפר עד שירצה חבירו
 את זו דרש ר' ארעור בן עזריה . מכל
 חטאתיכם לפניי תיטהרו . עבירות שבין
 אדם למקום יום דכפורים מכפר . עבירות
 שבין אדם לחבירו . אין יום הכפורים
 מכפר עד שירצה את חבירו . אמר רבי
 עקיבא אשריכם ישראל . לפני מי אתם
 מטהרין מי מטהר אתכם . אביכם
 שבשמים . שנאמר וזרתתי עליכם מים
 טהורים וטהרתם ואומר מקוה ישראל יי
 מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקדוש

כ ברוך הוא מטהר את ישראל :

אות כ ברכות פרק ו

כיצד מברכין על הפירות . על פירות
 הארץ אומר בורא פרי העץ חוץ מן
 היין שעל היין אומר בורא פרי הגפן ועל
 פירות הארץ אומר בורא פרי האדמה .
 חוץ מן הפת שעל הפת הוא אומר המוציא
 להם מן הארץ ועל הירקות אומר בורא
 פרי האדמה רבי יהודה אומר בורא מיני
 דשאים : ב ברוך על פירות האילן בורא
 פרי האדמה יצא . ועל פירות הארץ בורא
 פרי העץ לא יצא . על כולם אם אמר
 שהכל יצא : ג על דבר שאין גידולו מן
 הארץ אומר שהכל על החומץ ועל
 הנזברות פירות שנשלו וסלילן קידס נישולן ועל הגובאי
 אומר שהכל . (על החלב ועל הגבינה ועל
 הבצים אומר שהכל) ר' יהודה אומר כל
 שהוא מין קללה אין מברכין עליו : ד היו
 לפניו מינים הרבה רבי יהודה אומר אם יש
 ביניהם ממין שבעה מברך עליו וחכ"א

מברך על אי זה כהם שירצה: ה ברך על
 היין שלפני המזון פטר את היין שלאחר
 המזון. ברך על הפרפרת ^{ס"ח פ"ח סלנועס בקעס}
 שלפני המזון. פטר את הפרפרת שלאחר
 המזון. ברך על הפת פטר את הפרפרת
 על הפרפרת לא פטר את הפת. ב"ש
 אומרים אף לא מעשה קדרה: והיו יושבין
 לאכול. כל אחד ואחד מברך לעצמו.
 הסיכו אחד מברך לכלם בא להם יין
 בתוך המזון כל אחד ואחד מברך לעצמו.
 לאחר המזון אחד מברך לכולם. והוא
 אומר על המוגמר אף על פי שאין מביאין
 את המוגמר אלא לאחר הסעודה: ו
 הביאו לפניו מליח בתחלה ופת עמו
 מברך על המליח ופטר את הפת שהפת
 טפלה לו זה הכלל כל שהוא עיקר ועימו
 טפלה. מברך על העיקר ופטר את
 הטפלה: ה אכל תאנים וענבים ורמונים
 מברך אחריהן שלש ברכות דברי רבן
 גמליאל וחביא ברכה אחת מעין שליש.
 ר' עקיבא אומר אפילו אכל שקל והוא

מזונו מברך אחריו שלש ברכות. השותה
 מים לצמא אומר שהכל נהיה בדברו
 רבי טרפון אומר בורא נפשות רבות:

אות למד כסכת סוכה פרק ד

לולב וערבה. ששה ושבעה. ההלל
 והשמחה שמונה. סכה ונסוך המים
 שבעה וההליל חמשה וששה: ב לולב
 שבעה ביצר. יום טוב הראשון של חג
 שחל להיות בשבת. לולב שבעה. ושאר
 כל הימים ששה: ג ערבה שבעה ביצה.
 יום שביעי של ערבה שחל להיות בשבת.
 ערבה שבעה ושאר כל הימים ששה: ד
 מצות לולב ביצה. יום טוב הראשון של חג
 שחל להיות בשבת. (כל העם) מוליכין
 את לולביהם להר הבית מערב שבת.
 והחוננים ממבלין מהן. וסודרין אותן על
 גבי איצטבא והזקנים כניחין את שלהן
 בדשבה. ומלמדים אותם לומר כל מי
 שמגיע לולבי בידו הרי הוא לו במתנה.
 לכהן כשיביכין ובאין. והחוננים זורקים

אותם לפניהם והן מחטיפין ומכין איש את חברו וכשראו בית דין שבאו לידי סכנה התקינו שיהא כל אחד ואחד נוטל בביתו ח מצות ערכה כיצד מקום היה למטה מירושלים ונקרא מוצא יורדין לשם ומלקטין משם מורביות עכ"ל
ג'וליס ג'וליס של ערכה ובאין וזוקפין אותן בצדי המזבח וראשהן כפופין על גבי המזבח תקעו והריעו ותקעו בכל יום מקיפין את המזבח פעם אחת ואומר אגא יי הושיעה נא אגא יי הצליחה נא רי יהודה אומר אני והו הושיעה נא ואותו היום מקיפין את המזבח שבעה פעמים בשעת פטירה מה הן אומרים יופי לך ^{עכ"ל} מזבח יופי לך מזבח רי אליעזר אומר ליה ולך מזבח (ליה ולך מזבח) ו כמעשהו בחור כך מעשהו בשבת אלא שהיו מלקטין אותן מערב שבת ומניחין אותן בגינות כלים כמין סביון של זהב כדי שלא יכמוש רי יוהנן בן ברוקה אומר הדיות ככפי דקל של דקל היו מביאין וחכטין

אותן בקרקע בצדי המזבח ואותו היום נקרא יום חבוט חריות ז מיד התינוקות שומטין את לולביהן ואוכלין אתרוגייהן ה ההלל וישמחה שמונה כיצד מלמד שחייב אדם כהלל ובשמחה וככבוד יום טוב האחרון של חג כשאר כל ימות החג סכה עיבעה כיצד נמר מלאכול לא יתיר סכתו אבל מוריד את הכלים מן המנחה ולמעלה מפני כבוד יום טוב האחרון של חג ט נסוך המים (שבעה) כיצד צלוחית של זהב מחוקת שלשה לוגים היה ממלא מן השלוח הגיעו לשער המים תקעו והריעו ותקעו עליו בכבש ופנה לשמארו ושני ספלים של כסף היו שם רבי יהודה אומר של סד היו אלא שהיו משחרין פניהם מפני הין ומנקבין כמין שני הטמין דקין אחד מעבה ואחד דק כדי שיהיו שניהם כלין בבת אחת מערבי של מים מזרחי של יין עירה של מים לתוך של יין ושל יין לתוך של מים יצא רבי יהודה אומר בלוג היה

מנסך כל שמונה . ולמנסך אומרים לו
הגבה ירך . שפעם אחת נסך אחד על גבי
רגליו . ורגמוהו כל העם באתרוניהן .
כמעשהו בחור כך מעשהו בשבת . אלא
שהיה ממלא מערב שבת חבית של זהב
שאינה מקדשת . מן השלוח . וכניחה
בלשכה . נשפכה או נהגלתה . היה
ממלא מן הכיור . שהיין והמים המגלין .
פסולים על גבי המזבח :

אות מ מועד קטן פרה ב

מי שהפך את זיתיו ואירעו אבל או אונס.
או שהטיעוהו פועלים . טוען קורא
ראשונה ומניחה לאחר המועד . ד"ר
יהודה . ר' יוסי אומר זולף וגומר וגף
כדרךנו : ב וכן מי שהיה יינו בתוך הבור
ואירעו אבל או אונס או שהטיעוהו
(פועלים) זולף וגומר וגף כדרךנו . ד"ר
יוסי . ר' יהודה אומר עושה לו למודים
נמים של מן בשביל שלא יחמיץ : ג מכנים
אדם פירותיו מפני הגנבים . ושולה נסיון מן

פמים פשתנו מן המשרה בשביל שלא
תאכר ובלבד שלא יכוין את מלאכתו
במועד . וכלן אם כונו מלאכתן במועד
יאכרו : ד אין לוקחין בתים (אכנים)
עבדים ובהמה אלא לצורך המועד . או
לצורך המזכר שאין לו מה יאכל . אין
מפנין מבית לבית . אבל מפנה הוא
לחצרו . אין מביאין כלים מבית האומן .
אם חוישש להם מפנין לחצר אחרת : ה
מחפין חכסין את הקציעות מאנים טעונות נסוס
ליגש בק"ש . ר' יהודה אומר אף מעבין .
מוכרי פירות בסות וכלים . מוכרים
בצנעה לצורך המועד הצדין והדשושות
פלוסין וכוססין סייעין לליסא והגרוסות פמוסין גיוסין של
פול עושיין בצנעה לצורך המועד . ר' יוסי
אומר הם החמירו על עצמן :

אות נון פרק שבת כא

נוטר אדם את בנו והאכין בידו . וכלכלח
של והאכין בתוכה . ומטלסלין תרומה
טמאה עם הטהורה ועם החולין . ר' יהודה

אומר אף מעלין את המדמע ^{מולין סנהדרין}
באחד ומאה : ב האבן שעל פי החבית
כטה על צדה והיא נופלת . היתה בין
החביות כגביה ומטה על צדה . והיא
נופלת . מעות שעל הכר . נוער את הכר .
והן נופלות . היתה עריו לשלישת . ^{לכך כל ע"כ}
מקנחו בסמרטוט ^{סמיכס כל בגד} היתה של עור .
גותנין עליה מים עד שתכלה : ג בש"א
מגביהין מן השלחן עצמות וקליפין ובה"א
נוטל את הטבלה כלה ומנערה . מעבירין
מעל השלחן פרורין פחות מכזית . ושער
יש אפונים ושער עדשים . מפני שהוא
מאכל בהמה . ספוג אם יש לו עור בית
אחיזה . מקנחין בו ואם לאו אין מקנחין
בו . (וחכ"א) בין כך ובין כך נטל בשבת .
ואינו מקבל טומאה :

אות סמך בריתות פרק ד

ספק אכל חלב . ספק לא אכל . ואפירו
אכל . ספק יש בו בשיעור . ספק שאין
בו . חלב ושומן לפניו אכל את אחד מהן .

ואין ידוע איזה מהן אכל . אשתו ואחותו
עמו בבית . שנג באחת מהן . ואין ידוע
באיזו מהן שנג . שבת ויום טוב ועשה
מלאכה כאחד מהן ואין ידוע באיזה
מהם עשה מביא אשם תלוי : ב כשם
שאם אכל חלב וחלב בהעלם אחד אינו
חייב אלא חטאת אחת . כך על לא
הודע שלהן . אינו מביא אלא אשם אחד
אם היתה ידיעה בנתיים . כשם שהוא
מביא חטאת על כל אחד ואחד . כך הוא
מביא אשם תלוי . על כל אחד ואחד .
כשם שאם אכל חלב ודם ונותר ופגול
בהעלם אחד . חייב על כל אחד ואחד .
כך על לא הודע שלהן מביא אשם תלוי
על כל אחד ואחד . חלב ונותר לפניו .
אכל אחד מהם ואין ידוע איזה מהם אכל .
אשתו נדה ואחותו עמו בבית . שנג
באחת מהן ואין ידוע באיזה מהן שנג .
שבת ויום הכפורים ועשה מלאכה בין
השמשות . ואין ידוע באיזה מהם עשה .
ר' אליעזר מתייב חטאת ור' יהושע פוטר

איריסי לא נחלקו על העושה מלאכה בין
 השמשות שהוא פטור שאני אומר מקצת
 מלאכה עשה מהיום ומקצתה למחר .
 ועל מה נחלקו על העושה בתוך היום .
 ואין ירוע אם בשבת עשה . ואם ביום
 הכפורים עשה . או על העושה ואין ידוע
 מעין איזו מלאכה עשה . ר' אליעזר מחייב
 חטאת ור' יהושע פוטר א"ר יהודה פוטר
 היה ר' יהושע אף מאשם תלוי : ג רבי
 שמעון שזורי ור' שמעון אומרים לא נחלקו
 על דבר שהוא משם אחד שהוא חייב
 ועל מה נחלקו על דבר שהוא משום שני
 שמות . שר' אליעזר מחייב חטאת ור'
 יהושע פוטר . א"ר יהודה אפילו נתבון
 ללקט תאנים ולקט ענבים . ענבים ולקט
 תאנים שחורות ולקט לבנות . לבנות
 ולקט שחורות . ר' אליעזר מחייב חטאת
 ור' יהושע פוטר . א"ר יהודה תמה אני אם
 יפטר בה ר' יהושע . אם כן למה נאמר
 אשר חטא בה פרט למתעסק :

אות עיין מסכת שביעית פרק א
 עד אימתי חורשין בשדה האילן ערב
 שביעית . בשיא כל זמן שהוא יפה
 לפרי . ובה"א עד העצרת . ומרובין דברי
 אלו להיות כדברי אלו : ב איזהו שדה
 האילן . כל שלשה אילנות לבית סאה אם
 ראויין לעשת ככר דבילה של ששים מנה
 באיטלקי חורשים כל בית סאה בשבילין
 פחות מכאן אין חורשין להן אלא מלא
 האורה וסלו חוצה לו : ג אחד אילן סרק .
 ואחד אילן מאכל . רואין אותן כאיכותם
 תאנים . אם ראויין לעשות ככר דבילה של
 ששים מנה באיטלקי חורשים כל בית
 סאה בשבילין . פחות מכאן אין חורשים
 להן אלא לצרכן : ד היה אחד עושה ככר
 דבילה ושנים אין עושין או שנים עושין
 ואחד אינו עושה אין חורשין להן אלא
 לצרכן . עד שיהיו משלשה ועד תשעה .
 היו עשרה מעשרה ולמעלה בין עושין
 בין שאינן עושין חורשין כל בית
 סאה בשבילין . שנאמר בחריש ובקציר

תשבות. אין צריך לומר חריש וקציר
 של שביעית. אלא חריש של ערב שביעית
 שהוא נכנס בשביעית. וקציר של שביעית
 שהוא יוצא למוצאי שביעית. ר' ישמעאל
 אומר מה חריש רשות אף קציר רשות.
 יצא קציר העומר: ה שלשה אילנות של
 שלשה אנשים הרי אלו מצטרפין וחורשין
 כל בית סאה בשבילן ובמה יהא ביניהם.
 רבן (שמעון) בן גמליאל אומר כדי
 שיהא הבקר עובר בכליו: ו עשר
 נטיעות מפוזרות בתוך בית סאה. חורשין
 כל בית סאה בשבילן עד ראש השנה. היו
 עשירות שורה ומוקפות עטרה. גלגל סביב אין
 חורשין להם אלא לצרכן: ו הנטיעות
 והדלועים מצטרפין לתוך בית סאה.
 רשבגיא כל עשרה דלועים לבית סאה
 חורשין כל בית סאה עד ראש השנה:
 ח עד אימתו נקראו נטיעות. רבי
 אלעזר בן עזריה אומר עד שיחולו. ר'
 יהושע אומר בת שבע שנים. רע"א נטיעה
 בשמה אילו שנגמס ^{שכח} והוציא חריפין.

מטפח ורמטה כנטיעה. מטפח ולמעה
 כארז. דברי רבי שמעון:

אות פ מס' פרה פרק ד

פרת חטאת ששחטה שלא לשמה. קבל
 והזה שלא לשמה או לשמה ושלא
 לשמה או שלא לשמה ולשמה פסולה.
 רבי אליעזר מכשיר. ושלא רחץ ידים
 ורגלים פסולה. ר' אליעזר מכשיר. ושלא
 בכהן גדול פסולה. ר' יהודה מכשיר.
 ובמחוטר בגדים פסולה. ובכגרי לבן
 היתה נעשית. ב שרפה חוץ מגתה. או
 בשתי גתות. או ששרף שתיים בנת אחת
 פסולה הזה ולא כיון כנגד הפתח פסולה.
 הזה מי ששית שביעית. וחזר והזה
 שביעית פסולה. משביעית שמינית וחזר
 והזה שמינית כשרה: ג שרפה שלא
 בעצים. או בכל עצים. אפלו בהשא
 כגכבה כשרה. הפשיטה ונתחה כשרה
 שחטה על מנת לאכול מבשרה. ולשתות
 מדמה כשרה. רבי אליעזר אומר אין

מח' שבה פוסלת פפרה : ד כל העוסקין
 בפרה מתחלה ועד סוף מטמאין בגדים
 ופוסלים אותה במלאכה . אירע בה פסול
 בשחיטתה אינה מטמאה בגדים אירע
 בה בהזייתה . כל שעוסק בה לפני פסולה
 מטמא בגדים . לאחר פסולה אינו מטמא
 בגדים . נמצא הומרה קולה . לעולם
 מועירין בה . ומרבין לה עצים . ומעשיה
 ביום ובכתן . המלאכה פוסלת בה עד
 שתעשה אפר . והמלאכה פוסלת במים
 עד שישילו את האפר :

אות צ"מס' פרה פרק ט

צלוחית שנפל לתוכה מים כל שהן . רבי
 אליעזר אומר יזה שתי הזיות .
 וחכמים פוסלין . ירד לתוכה טל : רבי
 אליעזר אומר יניחנה בחמה והטר עולה .
 וחכמים פוסלין . נפל לתוכה משהין ומי
 פירות . יערה וצריך לנגב . דיו קומוס
 וקנמחוס וכל דבר שרוא רושם . יערה
 ואינו צריך לנגב : ב נפל לתוכה שקצים

ורמשים ונתבקעו . או שנשתנו מראיהם
 פסולין . הפושית בין כך ובין כך פוסלת .
 מפני שהיא כשפופרת . רבי שמעון ורבי
 אליעזר בן יעקב אומרים הדירה והכנייה
 שבתבואה כשרים . מפני שאין בהם
 לחה : ג שחה מהן בהמה או חיה פסולין .
 כל העופות פסולין . חוץ מן היונה מפני
 שהיא מוצצת . כל השרצים אינם פסולין .
 חוץ מן החולדה מפני שהיא מלקת דבן
 גמליאל אומר אף הנחש . מפני שהיא
 מקיאה . רבי אליעזר אומר אף העכבר :
 ד החושב על מי חטאת לשתותן . רבי
 אליעזר אומר פסול . רבי יהושע אומר
 כשיטה . איר יוסי כמה דברים אמורים
 במים שאינם מקורשים . אכל בימם
 המקורשין רבי אליעזר אומר כשיטה .
 רבי יהושע אומר כשישתח ואסגרגר
 כשר : ה מי חטאת שנפסלו . לא יגבלם
 בטיט . שלא יעשם תקלה לאחרים רבי
 יהודה אומר בטלו . פרה ששתתה מי
 חטאת בשרה טמא מעת לעת . ר' יהודה

אומר בטלו במעיה : ו מי הטאת ואפר
הטאת . לא יעבירם בנהר ובספינה . ולא
ישטם על פני המים . ולא יעמוד בצד זה
ויזרקם לצד זה אבל עובר הוא במים עד
צוארו . עובר הוא הטהור לחטאת . וכידו
כדי ריקם הטהור לחטאת . ובמים שאינם
מקודשין : זו אפר כשר שנתערב באפר
מקלה הורכים אתר הרוב לטמא . ואין
מקדשין בו . רבי אליעזר אומר מקדשין
בכולן : ה מי הטאת שנפסלו . מטמאין
את הטהור לתרומה כידיו ובגופו . ואת
הטהור לחטאת לא כידיו ולא בגופו .
נטמאו מטמאין את הטהור לתרומה .
כידיו ובגופו . ואת הטהור לחטאת כידיו
אבל לא בגופו אפר כשר שנתנו על גבי
המים שאינן ראוין לקדש . מטמאין את
הטהור לתרומה . כידיו ובגופו . את
הטהור לחטאת לא כידיו ולא בגופו :

אות הוף מסכת מעילה פרק ד
קדשי המזבח מצטרפין זה עם זה למעילה

ולחייב עליהן משום פגול נותר וטמא .
קדשי ברק הבית מצטרפין זה עם זה .
קדשי המזבח וקדשי ברק הבית מצטרפין
זה עם זה למעילה : כ חמשה דברים
בעולה מצטרפין זה עם זה הבשר והחלב
והסולת והיין והשמן . וישישה בתודה .
הבשר והחלב והסולת והיין והשמן
והדחם התרומה ותרומת מעשר ותרומת
מעשר של דמאי החלה והבכורים .
מצטרפין זה עם זה לאיסור ולחייב עליהן
את החומש : ג כל הפגולין מצטרפין זה
עם זה . כל הנותרין מצטרפין זה עם זה .
כל הנבלות מצטרפות זו עם זו . כל
השרצים מצטרפין זה עם זה . דם השרץ
ובשרו מצטרפין בכעדרשה . כלל א"ר
יהושע כל שטומאתו ושעורו שוין מצטרפין
זה עם זה . טומאתו ולא שעורו ולא
טומאתו . לא טומאתו ולא שעורו . אינן
מצטרפין זה עם זה : ד הפגול והנותר אין
מצטרפין זה עם זה . מפני שהם שני שמות .
השרץ והנבלה וכן הנבלה ובשר המת :

אין מצטרפין זה עם זה לטמא אפילו בקל
שבשניהם . האוכל שנטמא באב
הטומאה ושנטמא בולד הטומאה .
מצטרפין זה עם זה . לטמא בקל שבשניהם
ה פל האוכלין מצטרפין לפסול את
הגויה . בכחצי פרס . במזון שתי סעודות
לערב . בכביצה לטמא טומאת אוכלין .
בכגרוגרת להוצאת שבת . בככותבת
ביום הכפורים . פל המישקין מצטרפין
לפסול את הגויה ברכיעית . וכמלא
לוגמיו ביום הכפורים : והערדה וכלאי
הכרם מצטרפין זה עם זה . ר' שמעון אומר
אינו מצטרפין . הבגד והשק השק והעור .
העור והמפיץ . מצטרפין זה עם זה . רבי
שמעון אומר מפני שהן ראויים לטמא
מושב :

אות ר מס' חולין פרק יא

ראשית הגז נוהג בארץ ובחוצה לארץ
בפני הבית ושלא בפני הבית . בחולין
אבל לא במקדש . חומר בזרוע ובדחיים

ובקיבה מראשית הגז . שהזרוע והלחיים
והקיבה . נוהגים בבקר וכצאן . במרבה
ובמועט . וראשית הגז אינו נוהג אל
בחרות . ואינו נוהג אלא במרבה : ב
וכמה הוא מרבה . בשיא שתי רחלות .
שנאמר יחיה איש עגלת בקר ושתי צאן .
ובה"א חמיש . שנאמר חמש צאן עשויות .
ר' דוסא בן הרבנים אומר חמש רחלות
גזוזות כנה (כנה) ופרס . סוף הל' עכס חיבות
בראשית הגז . וחכ"א חמש רחלות גזוזות
כל שהן . וכמה הוא נותן לו משקל חמש
סלעים ביהודה . שהן עיטר סלעים בגליל .
מלובן ולא צואי . כדי לעשות ממנו בגד
קטן . שנאמר תתן לו שיהא בו כדי מתנה .
לא הספיק לתנו לו עד שצבעו פטור . לבנו
ולא צבעו חייב . הלוקח גז צאנו של נכרי
פטור מראשית הגז . הלוקח גז צאנו של
חבירו . אם שיר המזכר . (המזכר) חייב
לא שיר הלוקח חייב . היו לו שני מינים
שחופות לל סמוכות ולל לבנים ולבנות מכר לו
שחופות . אבל לא לבנות . זכרים אחד לא

נקבות. זה נותן לעצמו וזה נותן לעצמו :

אות ש

ש'ש ארצות לשביעית . כל שהחזיקו עולי ככל מארץ ישראל ועד כזיב לא נאכל ולא נעבד . וכל שהחזיקו עולי מצרים מכזיב ועד הנהר ועד אמנה נאכל אבל לא נעבד . מן הנהר ומאמנה ולפנים נאכל ונעבד : ב עושיין בתלוש בסוריא אבל לא במחוכר . דשים וזורים ודורכים ומעמרין אבל לא הוצרין ולא בוצרין ולא מוסקין . כלל אר"ע כל שביוצא בוגמותר בארץ ישראל עושיין אותו בסוריא : ג בצלים שידרו עליהם גשמים וצמחו . אם היו העלין שלהן שחורין אסורין . הוריהו הרי אלו מותרין . רבי חנינה בן אנטיגנוס אומר אם (אינם) יכולין להתלש בעלין שלהן אסורין . וכנגד בן מוצאי שביעית מותרין : ד מאימתי מותר אדם לקח ירק במוצאי שביעית משיעשה כיוצא בו . עשה הבכיר הותר האפיל . רבי התיה

לקח ירק במוצאי שביעית מיד : ה אין מוציאין שמן שרפה ופירות שביעית מהארץ לחוצה לארץ . אר"ש שמעתי בפירוש שמוציאין לסוריא ואין מוציאין לחוצה לארץ : ו אין מביאין תרומה מחוצה לארץ לארץ אר"ש שמעתי בפירוש שמביאין מסוריא ואין מביאין מחוצה לארץ :

אות תמי ברכות פרק ד

תפלת השחר . עד חצות . רבי יהודה אומר עד ארבע שעות . תפלת המנחה עד הערב רבי יהודה אומר עד פלג המנחה . תפלת הערב אין לה קבע ושר מוספין כל היום (רבי יהודה אומר עד שבע שעות) : ב ר' נחוניא בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש וביציאתו תפלה קצרה . אמרו לו מה מקום לתפלה זו אמר להם בכניסתי אני מתפלל שלא תארע תקלה על ידי . וביציאתי אני נותן הודיה על חלקי : ג

רבן גמליאל אומר בכל יום מתפלל אדם
 שמונה עשרה רבי יהושע אומר מעין
 שמונה עשרה רבי עקיבא אומר אם
 שגורה תפלתו בפיו יתפלל שמונה עשרה
 ואם לאו מעין שמונה עשרה רבי
 אליעזר אומר העושה תפלתו קבע אין
 תפלתו תחנונים רבי יחושע אומר המהדר
 במקום סכנה מתפלל תפלה קצרה
 ואומר הושיע השם את עמך את ישראל
 ישראל בכל פרשת העיבור יהיו
 צרכיהם לפניך ברוך אתה יהוה שומע
 תפלה ה ה היה רוכב על החמור ירד
 ואם אינו יכול לירד יחזיר את פניו ואם
 אינו יכול להחזיר את פניו יכוין את לבו
 כנגד בית קדש הקדשים ה היה יושב
 בספינה או בקרון או באסדה יכוין את
 לבו כנגד בית קדש הקדשים ה רבי
 אלעזר בן עזריה אומר אין תפלת המוספין
 אלא בחבר עיר וחביא בחבר עיר ושלא
 בחבר עיר רבי יהודה אומר משמו כל
 מקום שיש חבר עיר הייחיד פטור מתפלת

המוספין :

עיד ראינו להציג פה משניות כפילות רמי שישי
 בשמי איתות כפילות להשעות הנהגים פה

אות בית מס שבת פרקה

במה בהמה יוצאה ובמה אינה יוצאה
 יוצא הגמל באפסר סבל סקופרים נפי צפסס ונאקה
 כלבה בחטם ולברדים סמור סבל עלור בפרמביא
 כפן של כבול וסוס בשיר כמין סלעס קניז לואלו וכל
 בערי השיר יוצאים בשיר ונמשכים בשיר
 ומזין עליהן וטובלין במהומן : בחמור יוצא
 בכרדעת כמין סוכף קטן בזמן שהיא קשורה לו
 זכרים יוצאין לבובין כמור סקופרים על סוכוס
 רחלות יוצאות שחוזות סאוסין סאליס לעפלה
 ככולות כסו ככלי כבול סקופרים סאליס לעפס וכבונות
 סקופרים כגד כשעת לידחס לסמוד לעפס העזים יוצאות
 צורות רבי יוסי אומר בכלין חוץ מן
 הרחלין הכבונות רבי יהודה אומר עזים
 יוצאות צורות קוסקין לסן כים כדדיסן סלל ססנף ססלכ
 לאלי לביש אבל לא לחלב ה ובמה אינה
 יוצאה לא יוצא גמל במטוטלת ספיכה סל כגד

לא עקוד מקיטין ידיו עם כנליסם ולא רגול קיטין ידו
 על זכושו וכן שאר כל הבהמות לא יקשור
 גמלים זה בזה וימשוך. אבר מכניס חבלים
 לתוך ידו וימשוך ובלבד שלא יכרוך: ד
 אין חמור יוצא במרדעת בזמן שאינה
 קשורה לו ולא בזוג אף על פי שהוא פמוק
 ולא בסלם שבצוארו ולא ברצועה שברגלו
 ואין התרנגולים יוצאין בחוטין ולא
 ברצועות שברגליהם ואין הזכרים יוצאין
 בעגלה שתחת האליה שלהן ואין הרחלים
 יוצאות חנונות משיינים כשיסם הנחמס פ טשפו סנין ואין
 העגל יוצא כנימון לבד על גמי ולא פרה בעור
 הקופר ולא ברצועה שבין קרניה פרתו של
 רבי אלעזר בן עזריה היתה יוצאה:
 ברצועה שבין קרניה שלא ברצון חכמים:

אות ד זבחים פרה יא

דם חטאת שנתן על הבגד. הרי זה טעון
 כבוס. אף על פי שאין הפתוב מדבר.
 אלא בנאכלות שנאמר במקום קרוש
 תאכל. אחד הנאכלת. ואחד הפנימית

טעונות כבוס. שנאמר תורת החטאת
 תורה אחת לכל החטאות: ב חטאת
 פסולה אין דמה טעון כבוס. בין שהיה
 לה שעת הכושר. בין שלא היה לה שעת
 הכושר. איזו היא שהיה לה שעת הכושר
 שלנה. וישנמאת. ושיצאתה ואיזו היא
 שלא היה לה שעת הכושר. שנשחטה
 חוץ לזמנה. וחוץ למקומה. וישקבלו
 פסולין וזרקו את דמה: ג נתן מן הצואר
 על הבגד אינו טעון כבוס. מן הקרן ומן
 היסוד ואינו טעון כבוס. נישפך על
 הרצפה ואספו. אינו טעון כבוס. (אינו
 טעון כבוס) אלא הדם שנתקבל בבלי.
 וראוי להזיה. נתן על העור עד שלא
 הופשט. אינו טעון כבוס. משהופשט טעון
 כבוס ד"ר יהודה. רבי אליעזר אומר אף
 משהופשט. אינו טעון כבוס אלא מקום
 הדם. ודבר שהוא ראוי לקבל טומאה
 וראוי לכבוס: ד אחד הבגד. ואחד
 השק. ואחד העור. טעונין כבוס במקום
 קרוש. ושביבת כלי חרס במקום קרוש.

וְהָיָה וְשִׁטְפָה בְּכָלִי נְחוּשֶׁת בְּמָקוֹם
 קְדוֹשׁ וְהָיָה הוֹמָר בְּחֵטְאֵת מִקְדָּשֵׁי קְדָשִׁים׃
 הַ בְּגַד שִׁיעָא חוּץ לְקַלְעִים וְנִכְנַס וּמִכְבָּסוֹ
 בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ נִטְמָא חוּץ לְקַלְעִים קוֹרְעוֹ
 תִּכְנַס וּמִכְבָּסוֹ בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ כְּלֵי חָרָס
 שִׁיעָא חוּץ לְקַלְעִים וְנִכְנַס וּשְׁכָרוֹ בְּמָקוֹם
 קְדוֹשׁ נִטְמָא חוּץ לְקַלְעִים וְנִהְבּוּ וְנִכְנַס
 וּשְׁכָרוֹ בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ׃ וְכָלִי נְחוּשֶׁת
 שִׁיעָא חוּץ לְקַלְעִים וְנִכְנַס וּמוֹרְקוֹ וְשִׁטְפוֹ
 בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ נִטְמָא חוּץ לְקַלְעִים פּוֹחַתּוֹ
 וְנִכְנַס וּמוֹרְקוֹ וְשִׁטְפוֹ בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ׃ וְ
 אַחַד שֶׁבִשְׁל בּוֹ וְאֶחָד שֶׁעִירָה לְתוֹכוֹ
 רוֹחַת אַחַד מִדְּשֵׁי מִדְּשֵׁים וְאֶחָד מִדְּשֵׁים
 קָדִים מְעוֹנֵין מְרִיקָה וְשִׁטְפָה רִי שִׁמְעוֹן
 אֹמֵר קְדָשִׁים קָדִים אֵינֶן מְעוֹנֵין מְרִיקָה
 וְשִׁטְפָה רִי טְרַפּוֹן אֹמֵר אִם בִּישַׁל בּוֹ
 מִתְחַלֵּת הַרְגֵל יִבְשַׁל בּוֹ אֵת כָּל הַרְגֵל
 וְחָבִיא עַד זְמַן אֲבִילָה מְרִיקָה וְשִׁטְפָה
 מְרִיקָה כְּמִדְּהַת הַכּוֹס וְשִׁטְפָה כְּשִׁטְפַת
 הַכּוֹס מְרִיקָה בְּחַמִּין וְשִׁטְפָה בְּצוֹנֵן
 וְחִשְׁפוֹר וְהֶאֱסַפְלַת מִנְעִידֵן בְּחַמִּין׃

בִּישַׁל בּוֹ קְדָשִׁים וְחוֹלִין אִם קְדָשֵׁי קְדָשִׁים
 וְקְדָשִׁים קָדִים אִם יֵשׁ בָּהֶן בְּנוֹתָן טַעַם
 חָרִי הַקָּדִים נֶאֱכָלִים בְּחַמּוּרִים וְאֵינֶן
 מְעוֹנֵין מְרִיקָה וְשִׁטְפָה וְאֵינֶן פּוֹסְלִין
 בְּמַגַּע רִקִּיק שֶׁנֶּגַע בְּרַמְיָק וְחַתִּיכָה
 בְּחַתִּיכָה לֹא כָל הַרְקִיקָה וְלֹא כָל
 הַחַתִּיכוֹת אֲסוּרִין אֵינּוּ אֲסוּר אֲלֵא
 מִקוֹם שְׁבָלַע׃

אות ה מסכת ערכין פרק א

הַכָּל מְעַרְכִּין וְנִעְרְכִין נוֹדְרִים וְנִדְרִים
 כְּהֹנִים וְלוֹוִים וְיִשְׂרָאֵלִים נְשִׂים וְעַבְדִּים
 מוֹמְטוֹם וְאֲנִדְרוּגִינוֹם נוֹדְרִים וְנִדְרִים
 וּמְעַרְכִּין אֲבָל לֹא נִעְרְכִין שֶׁאֵינּוּ נִעְרָה
 אֲלֵא זָכָר וְדֹאֵי וְנִקְבָה וְדֹאֵית חֵרֶשׁ
 שׁוֹמֵט וְקָטָן נִדְרֵן וְנִעְרְכִין אֲבָל לֹא נוֹדְרִין
 וְלֹא מְעַרְכִּין מִפְּנֵי שֶׁאֵין בָּהֶם דַּעַת פְּחוֹת
 מִבֶּן חֲדָשׁ נִדְרָה אֲבָל לֹא נִעְרָה׃ בְּ הַנְּכָרִי
 דִּי סָאִיר אֹמֵר נִעְרָה אֲבָל לֹא מְעַרְיָה
 יְהוּדָה אֹמֵר מְעַרְיָה אֲבָל לֹא נִעְרָה וְהָ
 יוֹחַ מוֹדִים שֶׁנִּדְרֵן וְנִדְרֵן גְּהוּמָס׃

והוצא ליהרג. לא נדרר ולא נערך. רבי
חנניא בן עקיבא אומר נערך. מפני שדמיו
קצובים. אבל אינו נדאר מפני שאין דמיו
קצובים. ר' יוסי אומר נדרר ומעריך
ומקדיש. ואם הזיק חייב בתשלומין : ד
האשה שהיא יוצאה ליהרג. אין ממתנין
לה עד שתלך. ישבה על המיטבר ממתנין
לה עד שתלך האשה שנהרגה. נהנין
בשערה בהמה שנהרגה אסורה בהניה :

אות זיין מס' עוקצים

זתים שכבשן בטרפיהן. טהורין לפי שלא
כבשן אלא למראה. בשות של
קשות והנין שדה טהורה. רבי יהודה
אומר כל זמן שהיא לפני התגר טמאה :
ב כל הגלעונים מיטמאות ומטמאות
ולא מצטרפות. גרעינה של רוטב אף
על פי שיוצאה מצטרפת ושל יבשה אינה
מצטרפת. לפיכך חותל של יבשה
מצטרף. ושל רוטב אינו מצטרף. גרעינה
שמקצתה יוצאה שכנגד האוכל מצטרף

עצם שיש עליו בשר. שכנגד האוכל
מצטרף. היה עליו מצד אחד ר' ישמעאל
אומר רואין אותו. כאילו הוא מקיפו
בטבעת. וחכמיא שכנגד האוכל מצטרף
כגון הסיאה והאזוב והקורנית : ג הדימון
והאבטיח שנימוס ^{מקצתו} מקצתו אינו
מצטרף שלם מכאן ומכאן ונימוק מן
האמצע אינו מצטרף הפיטמה כמין ^{לד} של
רמון מצטרפת. והנין שלו אינו מצטרף.
רבי אליעזר אומר אף המסרה טהור : ד
כל הקליפין מיטמאות ומטמאות
ומצטרפות. רבי יהודה אומר שלשה
קליפין בכצל. הפנימית בין שלימה בין
קדורה מצטרפת. האמצעית שלימה
מצטרפת וקדורה ^{מקום} אינה מצטרפת
והחיצונה בין כך ובין כך טהורה : ה
המחתך לבשר אף על פי שלא מירק
אינו חבור. לכבוש ורשוק ולהניח על
השלחן חבור. התחיל לפרק אוכל
שהתחיל בו אינו חבור. האגוזים שאמנן
מגדלן ומכנן ^{זס} זס ^{זס} והבצלים שחמרון. הרי אלו

חבור . התחיל לפרק באגוזים . וזדפקל
בבצלים אינו חבור האגוזים והשקרים
חבור עד שירפס : ו ביצה מגורגלת ללוים
קלם עד שיגוס סיסמו וישלוקה . עד שירפס
ססנג קליפתו עצם ישיש בו מוח חבור עד
שירפס . הרמון שפרדו חבור . עד שיקיש
סכה נקנס עליו בקנה . כיוצא בו שרל
דבובסין . ורכגד שהוא תפור בכראים
חבור . עד שיתחיל להתיר . ו עלי ירקות
ירוקים מצטרפין . ולבנים אינם מצטרפין .
רבי ארעור בר צדוק אומר הלבנים
מצטרפין בכרוב . מפני שהן אוכל .
ובחורין מפני שהן מעמרין את האוכל :
ח עלי בצלים ובני בצרים . אם יש בהן
ריר משתערין בכמות שהן . אם יש בהן
חלל . ממעך חלקן . פת סופגנים טעום נכות
כמו ספוג משתערה בכמות שהיא . אם יש
בה חלל ממעך את חללה . בשר העגל
שנתפתח ובשר זקנה שנתמעט . משתערין
בכמות שהן : ט קשות שנטעה בעציץ .
והגדילה ויצאת חוץ לעציץ שהורה . א"ר

שמעון מה טיבה ליטהר . אלא הטמא
בטוכאתו . והטהור יאכל : י כלי גרלים
וכרי אדמה . שהשרשים יכולין לצאת
בהן . אינם מכשירין את הזרעים . עציץ
נקוב . אינו מכשיר את הזרעים . ויש אינו
נקוב . מכשיר את הזרעים . כמה הוא
שיעורו שדנקב . כדי שיצא בו שורש הטז
מלאהו עפר עד שפתו . הרי הוא בטבלא
שאין לה לזבין :

אות י ערכין פרק ג

יש בערכין להקל ולהחמיר . בשדה אחוזה
להקל ולהחמיר . בשור המועד שהמית
את העבד להקל ולהחמיר . באונס
ובמפתה ובמוציא שם רע להקל ולהחמיר
יש בערכין להקל ולהחמיר . כיצד אחד
שהעריך את הנאה שבשרו . ואת הכעור
שבשרו א"ר . נותן חמשים סלע . ואם אמר
הרי דמיו עלי . נותן את שווי : ב בשדה
אחוזה להקל ולהחמיר . כיצד . אחד
המקדיש בחולת המחוז . סביבות סעיר ואחד

המקדיש בפרדסות סבסאי. וקום ^{השנים} נותן
בזרע חומר שעורים חמישים שקל כסף.
ובשרה מקנה נותן את שווי. רבי אביעזר
אומר אחד שדה אחוזה ואחד שדה מקנה
מה בין שדה אחוזה לשדה מקנה. אלא
שבשרה אחוזה נותן חומש ובשרה מקנה
אינו נותן חומש. ג' בשור המועד שהמית
את העבד להקל ולהחמיר. כיצד. אחד
שרמית את הנאה שבעבדים ואת הכעור
שבעבדים. נותן שרשים סלע. המית בן
חורין נותן שווי. אבל בזה ובוה משלם
נזק שלם. ד' באונס ובמפתח להקל
ולחמיר כיצד. אחד שאנס ופתח את
הגדולה שבכהונה ואת הקטנה שבישרי
נותן חמישים סלע והבושת והפנס. הכל
לפי המביש והמתביש. ה' במוציא שם סרע
להקל ולחמיר כיצד. אחד שהוציא שם
רע על הגדולה שבכהונה. ועל הקטנה
שבישרי נותן מאה סלע. נמצא האומר
בפיו המור מן העושה מעשה. שבו מצינו
שלא נחתם גזר דין על אבותינו במדבר

אלא על לשון הרע. שנאמר וינסו אותי
זה עיזר פעמים ולא שמעו בקולי:

אות מ שבת פרק ה

מפנין אפילו ארבע וחמש קופות. של
תבן ושל תבואה. מפני האורחים.
ומפני בטול בית המדרש. אבל לא את
האוצר. מפנין תרומה טהורה. ודמאי.
ומעשר ראשון שנטלה תרומתו. ומעשר
שני והקדש שנפרדו. והתורמוס היבש.
מפני שהוא מאכל לעניים. אבל לא את
הטבול ולא את מעשר ראשון שלא נטלה
תרומתו. ולא את מעשר שני והקדש
שלא נפרדו ולא את הלוקח. ולא את
החרדל. רבן שמעון בן גמליאל מתיר
בלוקח. מפני שהוא מאכל עורבין. ב
חבילי סגורות קש. וחבילי עצים. וחבילי
זרדים. ענפי סאילן למים אם התקינן למאכל
בהמה. מטלטלין אותן. ואם לאו. אין
מטלטלין אותן. כופין את הסל לפני
האפרוחים. כדי שיעלו ויירדו. תרנגולת

שברה דוחין אותה עד שתכנס. מרדן
עגלן וסייחין ברשות הרבים. אשה
מדדה את בנה. איר יהודה אימתי בזמן
שהוא נוטר אחד ומניח אחד. אבל אם
היה גורר אסור: ג אין מילדן את
הבהמה ביום טוב. אבל מסעדן ומילדן
את האשה בשבת. וקורין לה חכמה
ממקום למקום. ומחללין עליה את
השבת ומושרין את הטבור רבי יוסי
אומר אף חותכין וכל צרכי מידה
עושין בשבת:

אות שין כפול ברכות פ"ז

שלשה שאכלו כאחד תיבין לזמן. אבל
דמאי ומעשר ראשון שנטלה תרומתו.
מעשר שני והקדש שנפרו והשמש שאכל
כזית והכותי מזמנין עליהם אבל אכל טבל
ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ומעשר
שני והקדש שלא נפרו והשמש שאכל
פחות מכזית ותיבין אין מזמנין עליהם: ב
גשים ועבדים וקטנים אין מזמנין עליהם.

עד כמה מזמנין עד כזית ר' יהודה אומר
עד ככיצה: ג כיצד מזמנין כשירשה אומר
נברך. בשלשה והוא אומר ברכו בעשרה
אומר נברך ל'הינו. בעשרה והוא אומר
ברכו. אחר עשרה ואחר עשרה רבוא.
במאה אומר נברך ל"י אהינו. במאה והוא
אומר ברכו. באף אומר נברך ל"י אהינו
אלהי ישראל. באלף והוא אומר ברכו.
ברבוא אומר נברך ל"י אהינו אלהי
ישראל אלהי הצבאות יושב הכרובים
ברבוא והוא אומר ברכו. כענין שהוא
מברך כך עונין אחריו ברוך " אלהינו
אלהי ישראל אלהי הצבאות יושב
הכרובים על המזון שאכלנו. רבי יוסי
הגלילי אומר לפי רוב הקהל הן מברכין.
שנאמר במקלות ברכו אלהים יהוה
ממקור ישראל. איר עקיבא מה מצינו
בבית הכנסת אחר מרובין ואחר מועטין
אומר ברכו את " רבי ישמעאל אומר
ברכו את " המבורך: ד שלשה שאכלו
כאחת אינן רשאי לחלק. וכן ארבעה

וכן חמשה ישיה נחלקין עד עשרה
ועשרה אינן נחלקין עד שיהיו עשרים:
ה שתי חבורות שהיו אוכלות בבית אחד
בזמן שמקצתן רואין אלו את אלו הרי אלו
מצטרפין לזמון. ואם לאו אלו מזמנין
לעצמן ואלו מזמנין לעצמן. ואין מברכין
עד היין עד שיתן לתוכו מים. דברי רבי
אדיעור וחכמים אומרים מברכין:

ויקרבו ימי ישראל למות. אמר ר' יהודה ווי
לעלמא דהא בני נשא לא חמאן ולא
שמעין ולא ידעין. דהא כל יומא ויומא
קרא דכרוזא אשתמע במאתן וחמשין
עלמין. תנא ערמא חרא אשתמודע
לעירא. וכד כרוזא נפיק ההוא ערמא
מודעועא ומתחלתא. נפקי תרין צפרין
דאסתלקו מההוא ערמא דמדוריהון
תחות אלנא דחיון דתיי. ומותא ביה.
נפקא חד צפורא לסטר דרומא וחד צפורא
לסטר צפונא וחד צפורא כד נהיר יממא.

וחד כד אתחישך יממא. כל חד וחד קרי
ומכרוזא מה דשמעין מההוא כרוזא.
לבתר בעו לאסתרקא לאתריהו.
ומשתמטי רגליהו בנוקבא דתהומא
דבא ומתלכדן בנויה עד דאתפליג ליליא.
כד אתפליג ליליא כרוזא קרי וכצפרים
האחזות בפח כהם יוקשים בני האדם:
אמר רבי יהודה בשעתא דמתלכדן
רגלוי דבני נשא ויומוי אתקריבו
ההוא יומא אתקרי יום ליי לאתבא רוחיה
ליה. תנא כההוא שעתא פקדא ההוא
כתרא קדישא על רוחה. ומאן איהו
דכתיב ימי שינתינו כהם שבעים שנה
והיא כתרא שביעאה דכולא. ואם
כסטרא דגבורה קאתי כתיב ואם
בגבורות שמונים שנה דנתרא דגבורה
תמינאה הוי מכאן ולהלאה לית אתר
לאתמשך כמה דאת אמר ורהבם עמל
ואון באתר דלא הוי יסודא. בנינא לא
אתקיים:
אמר רבי יהודה זכאין אינון צדיקיא כד

קודשה בריך הוא בעא לאתבא רוחה
 ליה ולשאבא ההוא רוחה בנויה דתניא
 בשעתא דקודשא בריך הוא בעא
 לאתבא רוחיה ליה אי זכאה הוא ההוא
 רוחא מהכתיב וחרוח תשוב אל האלהים
 אשר נתנה ואי לא אשתכח זכאה ווי
 לההוא רוחא דבעי לאסתחאה בנורא
 דדליק ולאסתחנא בגין לאשתאבא
 בגופא דמלכא ואי לא אתתקנת ווי
 לההוא רוחה דמתגרגלא פאכנא
 בקוספיתא דכתיב ואת נפש אויביך
 יקלענה בתוך כף הקלע תניא אי ההוא
 רוחא זכי כמא שבין גניזין ליה כההוא
 עלמא דכתיב עין לא ראתה אלהים
 זולתך יעשה למחכה לו :

אמר רבי יוסי כד ההוא בר נש אתקריבו
 יומיו תלתין יומין מכריזין עלוי
 בעלמא ואפלו צפרי שמיא מכריזין עלוי
 ואי זכאי הוא תלתין יומין מכריזין עלוי
 בין צדיקייא בגנתא דערן תנא כל אינון
 תלתין יומין נישמתיא נפקת מגיה בכל

עלמא וההוא בין לא ידע לאאשגח ולא
 שליט בנישמתיא כל אינון תלתין יומין
 כמה דהוה בקדמיתא דכתיב אין אדם
 שליט ברוח לכרוא את הרוח וגו אמר
 רבי יהודה מכד שראן אינון תלתין יומין
 צלמא דבר נש אתחישך ודיוקנא דאתחזי
 בארעא אתמנעת :

רבי יצחק הוה יתיב יומא חד אפתחא
 דרבי יהודה והוה עציב נפק רבי
 יהודה אשבחיה לתרעיה דהוה יתיב
 ועציב אמר ליה מאן יומא דין משאר
 יומין אמר ליה אתינא לגבך למבעי
 מנד תלת מדין חד דכד תימא מלי
 דאורייתא ותדבר מאינון מדין דאנא
 אמנא דתימא לון משמי בגין לאדכרא
 שמי וחד דתזכי ליוסף כרי באורייתא
 וחד דתזיל להכרי כל שבעה יומין ותבעי
 בעותיך עלי אמר ליה מנין דך אמר
 ליה הא נישמתי אסתלקת מני בכל ליליא
 ולא אנהיר לי בחלמא כמא דהוה

בקדמיתא . ועוד דבר אנא מצלינא
 ומטינא לשומע תפלה אשגחנא בצורמא
 דלי בכותלא ולא חמינא ליה . ואמינא
 דהואיל וצלמא אתעבר ולא אתחזי .
 דהא כרווא נפיק וברוי . דכתיב אך בצלם
 יתהלך איש . כל זמנא דצלמא דבר נש
 לא יתעבר מגיה יתהלך איש ורוחיה
 אתקימא בגויה אתעבר צולמא דבר נש
 ולא אתחזי אתעבר מהאי עלמא . אמר
 ליה ומדבא . דכתיב כי צל ימנו עלי
 ארץ . אמר ליה כל ארץ מלין דאת בעי
 עבידנא . אבל בעינא מינד דבההוא
 עלמא חבריר דוכתאי גבך כמה דחוינא
 בהאי עלמא . בכה רבי יצחק ואמר במטו
 מנד דלא תתפרש מנאי כל ארץ יומין
 אולו לגבי דרבי שמעון . אשכחוהו דהוה
 לעי באורייתא . זקיף עינוי רבי שמעון .
 וחמא לרבי יצחק וחמא למלאך המות
 דרהיט ורמיר קמיה קם רבי שמעון אחיר
 בידה דרבי יצחק . אמר גזירנא מאן דרגיל
 למיעל יעור ומאן דלא רגיל למיעל לא

יעור . עאלו רבי יצחק ורבי יהודה וקטיר
 מלאך המות לבר . אשגח רבי שמעון
 וחמא דער בען לא מטא עדנא . דהא עד
 תמניא שעתו דיומא הוה זמנא אותביה
 קמיה רבי שמעון ודנה לעי ליה באורייתא .
 אמר רבי שמעון לרבי אלעזר כריה תיב
 אפתחא ומה דתחמי לא תשתעיה
 בהדיה . ואי יבעי למיעאל הכא אומי
 אומאה דלא ליעור .

אמר רבי שמעון לרבי יצחק . חמית
 דיוקנא דאבוך יומא דא אולא דהא
 תנינן בשעתא דבר נש אספזק מעלמא
 אבוי וקרובוי משתכחין תמן עמיה וחמא
 לן ואשתמודע לן וכל אינון דהוה מדוריה
 גביהו ביהווא עלמא כדרגא חד כלהו
 מתכנשי ומשתכחי עמיה ואולין עם
 נשמתיה עד אתר דתשרי באתריה . אמר
 עד בען לא חמינא ארעהי קם רבי שמעון
 ואמר מארי דעלמא אשתמודע רבי יצחק
 לגבן ומאינון שבעה עיינין דהבא היא
 הא אחידנא ביה והב לי . נפק קלא ואמר

כורסיא דמאריה קריבא בגרפוי דרבי
 שמעון הא דידך הוא ועמך תייתי
 בזמנא דתעול למשרי בכורסיך :
 אמר רבי שמעון וראי אדהכי חמא רבי
 אדעזר דהוה אסתריק מראך המות ואמר
 ליה קופטרא דטיפסא באתר דרבי שמעון
 בן יוחאי שביח אמר רבי שמעון לרבי
 אלעזר בריה עול הכא ואחיד ביה ברבי
 יצחק דהא חמינא ביה דמסתפי עאל
 רבי אדעזר ואחיד ביה ורבי שמעון
 אהדר אנפיה ולעי באוריתא . נייס רבי
 יצחק וחמא לאבוי אמר ליה כרי זכאה
 חולקך בעלמא דין ובעלמא דאתי דהא
 בין טרפי אילנא דחיי בגנתא דערן
 אתיהיב אילנא רבא ותקיף בתרין עלמין
 רבי שמעון בן יוחאי הוא דהא הוא אחיד
 לך בענפוי זכאה חולקך כרי . אמר לה
 אבא מה אנא התם אמר ליה תלת יומין
 הוו דחפו אדרא דמשכבך ותקיני לך כוין
 פתיחן לאנהרא לך מארבע סטרין דעלמא
 ואנא חמינא דוכתך וחדניא ואמינא

זכאה חולקך כרי . בר דער כען כרך
 לא זכי באוריתא והא השתא הוו זמינין
 למיתי גבך תריסר צדיסיא דחברייא .
 דהוינא נפמי אדער קלא בכלהו עלמין
 פאן חברין דקיימין הכא אתעטרו בניניה
 דרבי שמעון שארתא שאיל ואתייב ליה
 ולא דא בלחודוי דהא שכעין דוכתי
 מתעטרין הכא דילה וכל דוכתא ודוכתא
 פתחין פתיחן לשבעין ערמין . וכל עלמא
 ועדכא אתפתח לשבעין רהיטין וכל
 דהיטא ורהיטא אתפתח לשבעין כתרין
 עלאין ומתמן אתפתחו ארחין לעתיקא
 סתימאה דכורא למחמי כההיא נעימותא
 עלאה דנהרא ומנהניא לכולא כמה דאת
 אמר לתוות בניעם יי ורבקר בהיבירו .
 מהו ולבקר בהיבירו היינו דכתיב ככל
 ביתי נאמן הוא אמר ליה אבא כמה
 זמנא יהיבו לי בראי עלמא אמר ליה .
 לית לי רשותא ולא מודעי ליה לבר נש .
 אבל כהלולא רבא דרבי שמעון תהא
 מתקן פתוריה כמה דאת אמר צאינה

וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה
שעטרה לו אמו ביום חתנתו וביום
שמחת לבו :

חלק אדר ר"ח ע"ב

תניא בשעתא דנפק נשמתיה דבר נש
אזלין כלהו קריבוי וחברוי דההוא
עלמא עם נשמתיה ומחזיין ליה אתרא
דערונא ואתרא דעונשא . אי זכאה הוי
חמי דוכתיה וסליק ויתיב ואתערן
בערונא עלאה דההוא עלמא ואי לא הוי
זכאה אישרארת והיא נשמתא כהאי
עלמא עד דאטמיר גופא בארעא . כיון
דאטמיר כמה גרדינין דנמוסין אחרן ביה
עד דכטא לדוכיה ועאלין ליה במדורוי
דגיהנס אמר רבי יהודה כל שבעת יומין
נשמחא אזלא מביתה לקבריה ומקבריה
לבייתה ואתאבלת עלוי דגופא . דכתיב
אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל
אזלא ויתבא בביתה חמי לכלהו עציבין
ומחאבלא תנא בתר שבעת יומין גופא

הוי כמא דהוה ונשמתי' עאלת דרוכתה
עאלת למערתה דכפלתא חמאת מה
דחמאת ועאלת לאתר דעאלת עד
דמטאת לנן עדן וערעת לכרובים ושנן
דחכא די כנן עדן דלתתא . אי זכאה
היא דתעור עאלת :

תאנא ארבע סמיכין זמנין וחד דיוקנא
דגופא בידיהו מתלכשא ביה
בחדותא . ויתיבת כההוא מדורא דנן
עדן דלתתא . עד זמנא דאחגור עליה
לבתר כדזא קרי . ועמודא דתלת גווי
אודמן וההוא עמודא אהקרי ככון דר
ציון . דכתיב וכרא " עד ככון הר ציון
ועד מקראיה ענן יומם ועשן גוו . סלקא
כההוא עמודא לפתחא דצדק דציון
וירושלים ביה אי זכי לסלקא יתיר טב
חולקיה ועד ביה לאתדבקא בגונופא
דמלכא ואי לא זכי לסלקא יתיר כתיב
והיה הנשאר בציון והנותר ברושלים
קדוש יאמר לו . ואי זכי לסלקא יתיר
זכאה הוא דוכי ליקרא דמלכא

ולאתעדנא בערוגא עלאה דלעילא
מאתר דאקרי שמים. דכתיב אז תתענג
על יי על יי דיקא זכאה חולקיה דמאן
דזכי לחסד דא דכתיב כי גדול מעל
שמים חסדך וכי על השמים הוא. והא
כתיב כי גדול עד שמים חסדך אמר רבי
יוסי אית חסד ואית חסד. חסד עלאה
וחסד תתאה חסד עלאה מעל שמים
הוא חסד תתאה הוא דכתיב חסדי דוד
הנאמנים ובהני כתיב עד שמים:

חלק א דף ר"ט ע"ב

ויחי יעקב בגויהו על דא לבעי ליה לבר
ניש דלא לאתערבא צולמא דילה
בצולמא דנכדי עובד עבודת אלילים.
בגין דהאי קדישא והאי מסאבא תא חזי
מה בין ישראל לעמים עובדי עבודת
אלילים דישאל כד אשתכח בר נש
מיתוהוא מסאב לכל גופא וביתא מסאבא
וגופא דגוי עובד עבודת אלילים לא
מסאיב לאחרא וגופיה לא מסאבא כד

איהו מית. מאי טעמא. ישראל בשעתא
דאיהו מית. כל מדושי דמאריה
מתעברן כניה אתעבר כניה האי צולמא
קדישא ואתעבר מניה האי רוח קודשא
ואשתאר גופא מסאבא אבל גוי עובד
עז לית הכי. דכתיב מסאב בכל סטריין.
צולמא דילה מסאבא. ורוחא דילה
מסאבא. ובגין דסואכותי אלין שריין
בגויה אסיר לכהרב לגביה. כיון דמית
נפקו כל אלין מסאבותא ואשתאר גופ
בלא מסאבותא לסואבא. ואף על גב
דגופא דלהון מסאב בין בחייהון בין
במיתתהון. אבל בחייהון דכל אינון
מסאבין משתכחי לגביהו אית להון
חילא לסואבא לאחריני. במיתתהון
דנפקי כל אינון מסאבין כנייהו לא
יכדין לסאבא. ודישראל יכיד לסאבא
לאחריני. בגין דכל קדישין נפקין מניה
ושרא עליה סטרא אחרא. תא חזי האי
צלם קדישא כד אזיל בר נש ואתרבי
ואתעביד מהאי פרצופא דיוקנא דילה

את עביר צולמא אחרא. ומתחברין בתרא
ודא נטיל לדא . בשעתא דאשתכחו
תרון צולמין נטיר הוא בר ניש וגופא דלילה
בקווא ורוחה שריא בגויה . בשעתא
דקריבו יומי מתעברין מניה ודא סליק
לדא ואשתאר בר ניש בלא נטירו כדן ועד
שיפוח היום ונסו הצללים תרי :

חלק אורף ריג עיב

תא הוי כרהוה עאל יעקב במערתא .
כל ריחין ורגנתא דערן אשתבח
במערתא ומערתא סלקא נהורא ושרגא
חד דליק . וכד עאלו אבהן לגבי דיעקב
למצדים לאשתכחא . עמיה . אסתלק
נהורא דשרגא . בין דעאל יעקב
במערתא הדרא שרגא לאתריה . כדן
אשתלים מערתא מכל פה דאצטריך ועד
יומי עלמא לא הבילת מערתא בר ניש
אחרא וקא תקבל ונשמתין זכאין אעברן
מקמיהו בבי מערתא בנין דיתערון ותמין
זרעא דשבקו בעלמא ויהדון קמי קודשא

ברוך הוא :

ויישם בארון במצדים הכי הוא ודאי וקרא
אוכח רזא אחרא דאף עלגב דנפקת
נשמתיה ברשו אחרא אתקשר בשכינתא.
הרא הוא דכתיב וישם בארון לעילא
ולתתא . בנין דהוה צדיק . דכל צדיק ירית
ארעא קדישא עלאה . כמה דאת אמר
ועמד כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר
כטעי מעשה ידי להתפאר
ברוך " לעולם אמן ואמן :

(ואחר כך אומרים קדיש דרבנן)

יתגדל ויתקדש שמייה רבא . בעלמא די
ברא כרעותיה וימליך מלכותיה .
ויצמח פורקניה . ויקרב משיחיה . בתיכון
וכיומיון וכתיי דכל בית ישראל בעגלא
ובזמן קריב ואמרו אמן : יהא שמייה רבא
מכרך לעלם ולעלמי עלמא יתברך .
וישתבח . ויתפאר . ויתרום . ויתנשא .
ויתהדר ויתעלה . ויתהלל . שמייה דקודשא
ברוך הוא לעילא מן כל ברכתא . שירתא .

תִּשְׁבַּחְתָּא . וְנַחֲמַתָּא . דְּאִמְרֵן בְּעַרְמָא
וְאִמְרוּ אָמֵן :

עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבְּנָן וְעַל תַּלְמֵידֵיהוֹן וְעַל כָּל
תַּלְמֵידֵי תַלְמֵידֵיהוֹן דְּעַסְקִין בְּאוֹרֵיתָא
קִדְשָׁתָא דִּי בְּאַתְרָא הֲרִין וְדִי בְּכָל אֲתֵר
וְאֲתֵר . יְהֵא לְנָא וְלֵהוֹן וּלְכוּן שְׁלָמָה חֲנָא
וְחֶסְדָּא וְרַחֲמֵי וּמְזוּגֵי מִן קִדְּם אֱלֹהָא
מְאֲרִיה שְׁמִיא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן :

יְהֵא שְׂדֵמָא רַבָּא מִן שְׁמִיא תֵיִם וְשִׁבְעַ
וְיִשׁוּעָה וְנַחֲמָה וְשִׁיזְבָּא וְרַפּוּאָה וְגֵאֻלָּה
וְסִלְיָחָה וְכַפְרָה וְרִיחַ וְהַצְלָה לָנוּ וּלְכָל
עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן :

עוֹשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֵׂה
שְׁלוֹם עֲדֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ
אָמֵן :

נוסח תפלה לאומרה אחר הלמוד

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
מִלְּכֵנוּ מֵאֲצִילָנוּ בּוֹרְאֵנוּ יּוֹצְרֵנוּ וְעוֹשֵׂנוּ
שְׂתַקְבֵּל בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים לְמוֹדֵנוּ אֱלֹהֵי
דְּמִרְנוּ לְפָנֶיךָ לְזָכוֹת וּלְמִנוּחַת נַפְשֵׁנוּ שְׂמַת

(פְּלוֹנֵי בְּרַ פְּלוֹנִית) (פְּלוֹנִית בְּרַ פְּלוֹנִית)

וְיַעֲלוּ לְרַצוֹן וּלְנַחֲתָת רוּחַ לְפָנֵי כְּסֵא כְּבוֹרְךָ .
לְהַשְׁפִּיעַ עֲלֵיהֶם שְׁפַעַת יַפְעַת אוֹרוֹת טַרְדָּךָ .
כְּדִי שְׂתַכְנַס לְגַן עֵדֵן עֲלֵיוֹן לְאוֹר בְּאוֹר
פְּנִיךָ וּלְיִהוּנֹת מְזוּי שְׂכִינְתְּךָ . וְתַהֲיֶה לָהּ
מְנוּחָה נְכוּנָה . בְּגַן עֵדֵן כּוֹשְׁבָה כָּל הַיָּמִים
בְּמַחֲצֵתָן שֶׁל צְדִיקִים . וְיַעֲמְדוּ עֲלֵיהֶם
מְלָאכִים הַמְזוּגִי מַעֲרָה לְהַלִּיץ טוֹב בְּעֵדָה .
וְיִקְרְאוּ לְפָנֶיךָ זְכוּתֵיהֶם . וּבְזָכוֹת כָּל
הַשְּׂכוֹת וְהַצְרוּפִים וְהַסּוֹדוֹת הַיוֹצֵאִים
וְהַדְּמוּיִים וְהַמְצוּרִפִים כְּסֵא יְמִינֵיךָ תַּמְכִּילָנָה
כְּקַרְבָּנוֹת וּמְנַחֹת וּנְיָחוּתִים . וּבְצַדִּיק
תַּעֲנֶה נּוֹרָאוֹת לְכֹלֵא הַפִּשַׁע וּלְהַתֵּם
הַטָּאוֹת . וְיַפְתַּחוּ לָהּ שַׁעַר הַשָּׁמַיִם וְעַל
מִי מְנוּחֹת יִגְהַלּוּ . וְיִרְוּהוּ . וְיִשְׁכְּבוּ
בְּמַעוֹן בֵּיתְךָ וּמְקוֹם כִּי־צִפְּן כְּבוֹרְךָ
וְיִסְתִּירוּהָ כְּסֵהר עֲלֵיוֹן שׁוֹכֵן רוּם הַבְּיּוֹן
לְהַצִּילָהּ וּלְהוֹשִׁיעָהּ מִשְׁטָן רַע וּמִמְקַטְרָגִים
רָעִים וְתַהֲיֶה מְנוּחָתָה כְּבוֹד בְּמִנוּחַת שְׁלוֹם
הַשְּׁקֵט וּבְטַח . כְּדָכְתִּיב יְבֵא שְׁלוֹם יְנוּחוּ
עַל מִשְׁכְּבוֹתֵם הוֹרְךָ נְכוּחוּ . עַד שְׂתַעֲמוּד

לגורלה לקץ הימין ויתקיים בנו. מקרא
שכתוב בלע המות לנצח ומחה יי אלחים
דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל
כל הארץ כי יי דבר ואתה יי ברחמיך
הרבים אל שדי תאמר לצרותינו די אנא יי
מלטה המחנה הנשאר לפליטה . ומרא
אליה את הקריאה על הגאלה ועל
התמורה כי אין זולתך לגאול ולקבץ שה
פזורה ומתרה יבא לציון גויאונקומה ונערה
בית אל אמן בן יהי רצון:

ויהי נועם יי אלהינו עלינו ומעשה ידינו כנגדה עלינו
ומעשה ידינו כוננהו . ברוך יי לעולם אמן ואמן :
ואני תפילתי לך יי עת רצון אלהים ברוב חסדיך ענני
כאמרת ישעיהו

יהיו רצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי
מכתם לדוד שמרני אל פי חסיתי בך :
אמרת ליי אדני אתה טובתי בלעליך:
למדושים אשר בארץ המה ואדירי כל
חפצי במ: ירבו עצבותם אחר מהרו כל
אסיך נספיהם מדם ובל אשא את שמותם
על שפתי: יי מנת חלקי וכוסי אתה תומיך

גורלי : חבלים נפרו לי בנעימים אף
נחלת שפרה עלי: אכרך את יי אשר
יעצני אף לילות יסרוני כליותי: שויתי יי
לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט : לכן
שמה לבי ויגל כבודי אף בשרי ישכון
לבטח: כי לא תעזוב נפשי לשאול לא
תתן חסידך לראות שחת: תודיעני ארח
חיים שבע שמחות את פניך נעימות
בימיך נצח:

ולומינס קליט יסל סלמט

והחכמה מאין תמצא ואי זה מקום בינה:
אשרי אדם מצא חכמה ואדם
יפיק תכונה: עיכמה רב טובך אשר צפנת
ליראך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם
מה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל
כנפיה יחסיון: ירויון מדישן ביתך ונחה
עדניך תשקם:

טוב שם משמן טוב ויום המות מיום
הולדו: סוף דבר הכל נשמע את
האֱלֹהִים ירא ואת מצותיו שמור כי זה
כל האדם: יעלו חסידים בכבוד ירננו

על משכבותם :

מנוחה נכונה בישיבה עליונה . תחת
כנפי השכינה . במעלת הרושים
וטהורים . בזהר הרקיע . מאירים
ומזהירים . וחלוץ עצמים וכפרת אשמים
והרהקת פשע . והקרבת ישע . והמלה
והנינה כלפני שוכן מעונה . וחולקא טבא
לחיי העולם הבא . ישם תהא מנת ומחיצת
וישיבת נפש השם הטוב (פלוני) רוח יהוה
תנינהו בגן עדן דאתפטר מן עלמא הדין
כרעות אדרא מרא שמיא וארעא מלך
מלכי המלכים ברחמיו ירחם עליו . ויחוס
ויחמול עליו . מלך מלכי המלכים ברחמיו
יסתרהו בצל כנפיו ובסתר אהלו לחזות
בנועם . ודבקר בהכלו : ולקץ הימין
יעמידהו . וכנחל עדניו ישקהו ויצרור
בצרור החיים נשמתו . וישים כבוד
מנוחתו . יי הוא נחלתו . וילוח אקיו
השלום : ועל משכבו יהיה שלום כדכתיב
יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך
נכוחו . הוא וכל בני ישראל השוכבים

עמו בכלל הרחמים והסליחות וכן יהי
רצון ונאמר אמן :

סכנתא לאסא

אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה
תנו לה מפרו ידית ויהללות
בשערים מעשיה :
רחמנא דרחמנותא די ליה היא ובמימריה
אתבריאו עלמא עלמא הדין
ועלמא דאתי וגנוביה צדקניות וחסדניות
דעברן רעותיה ובמימריה ובמריה
ובתוקפיה יאמר למיעל קדמותי דזכרן
נפש האשה הכבודה והצנועה והגככדת
מרת (בלוגיס) רוח יי תנינהו בגן עדן
דאתפטר מן עלמא הדין כרעות אלהא
מרא שמיא וארעא . המלך ברחמיו יחוס
ויחמול עליה . וילוח אליה השלום ועל
משכבה יהיה שלום כדכתיב יבא שלום
ינוחו על משכבותם הולך נכוחו . היא
וכל בנות ישראל השוכבות עמה בכלל
הרחמים והסליחות וכן יהי רצון
ונאמר אמן :

ונבטו האבלים אומרים אליו הפסיקים אשר תהטכנס

בלע הכות לנצח ומחה יי אלהים דמעה
מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל
כר הארץ כי יי דבר ייחיו מתיה גבדתי
יקומון הקיצו ורגנו שובני עפר כי טל
אורות טליך וארץ רפאים תפילו והוא
רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב
אפו ולא יעיר כל חמתו יי הושיעה המדך
יעננו ביום הראינו : ביום ללחו מהצלות אומרים לו
לא יבא עוד שמשך וירחק לא יאכף כי יי
יהיה לך לאור עולם ושלמו ימי אכלך
ובתיב באיש אשר אמו תנחמנו בן אנכי
אנחמכם ובירושלים תנוחמו :

מי שלא סיס על הכים עליון הך שלטים יום יאעז כרכה זוככי צלשמה

כרוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר יצר אתכם
בדין וברא אתכם בדין וכבר אתכם בדין והמית
אתכם בדין ויובע ספר כלכם בדין והוא עתיד
להחיותכם וידקיימכם בדין ברוך אתה יי מחיה
המתים ייחיו מתיה גבדתי יקומון הקיצו ורגנו שובני
עפר כי טל אורות טליך וארץ רפאים תפילו :

כחז מוראם זל כהנה צפויע אחס קי' תריועו שאל ישנה אדם מנחה
העיר לפני כנונים או צפויים שאומרים בס' לאלה רחמי לקדר
מה מנהגי נגדלד הסייכים להאבלים לכל היום חדש

א נוהגים להדליק נר במקום ילדת נשמת היום עוד
נוהגים להדליק צבית הכנסת במקום שסי' הפה מתפלל והאספת
צמקוט שסי' מתפלל בעלה כל י' צ' חרס :

ב עוד נוהגים להתפלל צבית האבל כל שבעת הימים ולאחר שבעת
צליל שסי' וצליל הפעירה וצליל מול' ס'ק' כדנעיל די' צ' עוב :

ג גם נוהגים להציא קוראים ללמוד על נשמת הנתת השלים והסר כל
שבעת הימים ויש נוהגים להציא עד השלום תהיה יצא ד' ונסנת
מציא עד השלום ששנה ויש לצמוד בקורא ס' יודעי ספר ועכ"פ

יסיו יודעים פיו המלות כשקוראים משנה שאם לא יצאו פיו הסיבות
בהכ' ה' מווי' אות מ'ג די'ס מי שכתב דל' כי נחשב למוד כלל . גם

יהיו אנשים יראי אלהים ולא כמו כוהנים וקל' צ'א שמציאים
אנשים עשה וצורים ומהם בעלי דלטורים ול'א סכל אחד מטייל דומי
בשכרו ועושין את הסורה קידוש לחסור בה זה אומר לבי אלמוד
צמחיר זה יום אומר לבי אלמוד צמחיר ונתר טוב לחסן המעות

לעניים לטועים מלחחס לאנ' סיס באלו :

ד עוד נוהגים האבלים ללכת כל שבעת הימים על קבר הנתת ולומר
סס השכנסה גם לאחר שבעת כל יום שסי' עד השלום השכנסה

ואוערים קדר העלוי המוצה בהספר הזה כלנעיל ד' צ' עוב :

ה עוד נוהגים שכל ש"ק עד השלום השנה מתאספים לצבית האבל
קרוביו ומיודעיו ואומרים שם נציאים וכחונים טל כדר השצוע
ולמד דורס וי'לי דאגדתא צקי השרשה והא"כ מביאים מיני

מזונות ומי' פירות ומצרכין עליהם :

ו גם נוהגים שלאחר ג' שבועות לפטירת המת היינו צי'ס כ"צ
מתאספים קרוביו ומיודעיו לביתו ואומרים זכר וחסדים ועי'רטים

סלמן לפסיס ומי' סידו משנת עורך סלמן להוקמים הצעלים הלימודים
ציטיבה אדונינו ס'ך ילסן ג'אן זיל ומדסים וקחוב נסנו לנמוד כל
הזמר בלמותו סיום סיינו סומלקים לסן אחד אחד כבשרה דפי'ס י

ולמותו סיום לקרא מד' חכר . וכסגר כוס עושין צי'ס בלדים
משכנסת אצ' עד השענית מחלקין גלוקחות הנקראים צס' כל'ג

ועני חכמה מחלקין פה נקיים עם מין מאכל העשוי מקוקר
ומן לכל קרובי העת . ולאוהביו ומיודעיו . ולכל מי קרוב לו
עמו קשים לו עמו משא ומתן . ועסק דברים . כי חוששין אולי
גזל אוחס או סטעה להם בדברים וכל מי שמקבל את המנח עליו
לעשות הסכמה למת . ולמחיל לו על כל דבר פגע . ויש חסדים
לסקדים קשים על נשמה חזק לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ;

ח בשבתות ובימים מיוחדים מקצבים עיני נשמים בכל בתי
כנסיות שנעיר לצדק עליהם הקהל . ולריך להקשים על הצדקים .
שיחיו טובים למרים לזמן לא חשים הסכמה לנעלה :

ט חסנים לנשמה מקומם בבת הכנסה כל יום מדם גם בשבת ויומי
וקלא להסליף בגדי הסול בשבת ויומי כל יום מדם :

דיני קדיש יתום :

א כמלא במדרשות לומר קדיש על אב ואם ולכן נהגו לומר על אב
ואם קדיש בחרט י"ב מדם וכן נהגו להפגיר בנביא ולהתפלל
ערכיה בצולאי שנתות שהוא הזמן שהקמות חזקין לגימנס וכשהבן
אחפלה ומקדם דברים פודה אביו ואמו וכן הגימנס . ונהגו לומר קדיש
על האם אף שהאב חי עדין . ואין ביד האב לעשות לבני שלא
יאמר קדיש על אמו (מורס בהגם ק"ו ש"ו) ואב שמיחה לבנו שלא
יאמר קדיש על אמו לא ישמע לו רש"ל (שו"ב קצט) :

ב הקדיש מועיל ג"כ להעלות נשמתו . שארני ז"ל ולפי"ו יש לומר
קדיש גם בשבתות ויומי וכן נהגו קלח קביע וכן הנהגה
פסיע פה בגדלד :

ג לפי מ"ס שארני ז"ל דהקדיש מועיל ג"כ להעלות נשמתו כראח
שיאמר קדיש כל י"ב אלא נסכי הכתוב יפחית שבע אחרון כתיש
הכנה"ג ק"י חוג דכיו דחשו לשלא יאמרו משפט רשעים בגימנס י"ב
חדש כל שחוקר ע"כ מדם אפילו שבע האחרון ד' שיו"ב שם וכן
הנהגה פה בגדלד להפך שבע אחר שקודם שבע קהל בו שי"ל
ובצביע קהל האי"ל חזקין לומר קדיש מיום השבת עד יום האי"ל וכן
בכל שנה ושנה מחילין לומר קדיש מיום השבת עד יום האי"ל :

ד לא יש דבר לסגין מפני החזקין כאמירה קדיש על זמורי-חסלים
ולכן יש להסתיג לבנים על אבותם שיקראו קלח זמורי חסלים
ויאמרו קדיש :

Handwritten text in Hebrew script, possibly a title or a list of contents, written in a cursive style. The text is partially obscured by a large, stylized flourish or signature that spans across the middle of the page. The visible words include "מגילת" (Megillah) and "מנוח" (Mנוח).

Handwritten text in Hebrew script, possibly a date or a reference number, written in a cursive style. The visible characters include "תש" (Tishrei).

77